

Taxa postala plättái in num. N. 244716/929.	Szerkesztőség és kiadóhiva- lat: Cluj, Str. n. L. Pop és árak: 120, fél- Kül- vire 6, r. — Az és p- ak a sajuk meg.
---	--

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Director-Főszer-
ton Ernő. Admi-
kesztő: Dr. Mar-
nistrator delegat si girant responsa-
bil-Felelős igazgató: Schwartz Endre
Proprietar—Tulajdonos: Fraternitas
S.A.R.de Editura Registrul publica-
tionilor periodice No. 43. Dos. 889-
1938. Tribunalul Cluj, Sectia III.

Vasárnap, augusztus 28.
1938—5698. Elul I.
XXI. évfolyam, 193. szám.

A hathónapos alkotmány

Ma hat hónapja annak, hogy az uralkodó szentesítette Románia új alkotmányát. Egy fél esztendő mérlegén is világosan megállapítható, hogy a szentesítés ténye sorsdöntő határkö volt az ország fejlődésében.

Az eredményes kormányzás első előfeltételként a politikum kiküszöbölését, az erélyt, a következetességet és a szerves munkát jelölte meg az új alaptörvény. Ezek az irányelvek érvényesültek azóta a közigazgatásban, a közoktatásban, a pénzügyek terén, de mindenekelül is az ország közéletében, amely az anarchiával fenyegető, állandóan túlfeszített harcok és szüntelen agitációk után nyugalomra vágyott.

Az erők széthuzásának helyébe az összefogás, a bizalmatlanság és bizonytalanság helyébe a bizalom és az egészséges fejlődésbe vetett hit lépett. És mindenekelül is helyreállt a nyugalom, az alkotó munkának első előfeltétele.

Mindent az új alkotmányának köszönheti az ország, helyesebben megalkotójának, Károly királynak.

Hálával emlékszik meg erről a történelmi dátumról az ország minden rétege és kisebbségei is, közöttük a zsidóság, amely az alkotmányban lefektetett jogegyenlőség elvének alkalmazását várja ugyanakkor, midőn teljes erejével vesz részt az új rendszer által beindított teremtő munkában.

Fajtudomány Olaszországban

A totális Államok nemcsak a politikai és a gazdasági életet államosítják, hanem a művészetet és a tudományt is megnyergelik a maguk számára. Ha Németországnak nincs nyersanyaga, a diktátor int egyet és a Harmadik Birodalom tudósai hajlongva jelentik, hogy a műgumi, vagy a műtexit sokkal jobb és tartósabb az eredeténél. Ha kevés a kenyér, a tudományos intézetek rögtön rájönnek arra, hogy a friss kenyér egészségtelen és a német gyomornak csak a másnapos kenyér való. Ha általában kevés az étel, akadnak tudósok, akik revizió alá veszik a régi kalória-elméleteket és megállapítják, hogy kevesebb evés tesztileg és szellemileg is egészségesebb generációt teremt.

A legszebb eredményt az összes intézetek között a fajvédelmi intézet produkálta. Előbb árjakra, vagy nemárjakra osztották az emberiséget, most azonban lassanként, hogy ne legyen konfliktusuk más néppel, a zsidókon kívül minden nációt árjásítanak, még a japánokat is.

Most már nemcsak Németországnak, hanem Olaszországnak is van egy ilyen fajkutató intézete. Az olasz fajtudósoknak persze lényegesen egyszerűbb a dolguk, mint volt a németeknek, mert ők készen kapták az egész tudományt, csak applikálni kellett. Ami rossz a zsidókra vonatkozik, azt rákeulik az olasz zsidókra is ami jó a németekről van írva, azt átmozdítják olaszra és kész az új olasz fajtudomány.

A fasiszta párt főtitkár, Starace most öt fogas kérdést tett fel ennek az olasz fajvédelmi kulturintézetnek. A kérdések, amelyekre a frissen kelt olasz tudósoknak válaszolniuk kell, így hangzik:

1. Az olasz faj tipikus tulajdonságainak megállapítása.
2. A korábbi kormányzati intézkedések a fajvédelem terén.
3. Fajtisztaság, mint a koloniális értékek előfeltétele.
4. A fajtudat mint a külföldtől való szellemi függetlenség előfeltétele.
5. A zsidó probléma Olaszországban és az egész világon.

Ennek az öt szellemes kérdésnek az a tulajdonsága, hogy a kérdező éppúgy tudja előre a feleletet, mint a megkérdezt. Illetve a fajvédelmi intézetnek olyan feleletet kell adnia, ami hozzásimuljon az új érúhoz. Mert az olasz fajvédelem nem úgy kezdődött, hogy előbb tudósok valamilyen megállapítást tettek és ahhoz alkalmazkodott volna az olasz politika, hanem az olasz politika akart antiszemitizmust és ehhez kellett hozzáigazodni a tudósoknak.

Ujra válságosra fordult a csehszlovák politikai helyzet

A prágai kormány által előterjesztett új tárgyalási alap értelmében huszonegy zsupánságra osztanák Csehszlovákiát

Riadalom Prágában a német kormány állítólagos fenyegetéséről szóló h iradás miatt

PRÁGA, augusztus 27. A csehszlovákiai politikai helyzet ismét válságosra fordult. Szédületes gyorsasággal kergetik egymást a hol megnyugtató, hol riasztó események. Ugyanakkor, amikor Londonban és Prágában egyaránt megerősítik a hitet, hogy a csehszlovák kormány új tárgyalási alapot készített a szudetanémeteknek adandó további jelentős engedmények formájában — egy prágai lap azt a bombaként ható hírt röpitette világgá, hogy a német kormány fenyegető üzenetet küldött Londonba. A lap szerint — amelyet később elköböztek — a német kormány a szudetanémet követelések sürgős teljesítését követelte és ellenkező esetben Németország aktív beavatkozását helyezte kilátásba. Ezzel egyidejűleg ugyancsak a legnagyobb meglepetésként kiáltványt tett közzé a szudetanémet párt, amelyben fegyveres önvédelemre szólítja fel a csehszlovákiai németeket, minden ellenük irányuló akcióval szemben. Állítólag a komüniták provokálták ki a szudeták kiáltványát azáltal, hogy Gotwald pártvezér önvédelmi mozgósításra szólította fel pártjának összes szervezeteit.

Mind ezek a jelenségek súlyosan veszélyeztetik az angol kormányt, illetve Ranciman lordnak azon igyekezeit, hogy befűkálja a politikai viszonyokat Csehszlovákiában. Londoni körök sópáncsoknak is, amidőn méltatják a prágai kormány újabb engedelemességét a szudeták felé és rosszalásukat fejezik ki a szudetanémet párt kiáltványára fölött. Minden jel arra mutat, hogy a prágai kormány által kidolgozott új tárgyalási alap is külső nyomás alatt született meg és kétséges, hogy az abban megnyilatkozó tolerancia elűdja-e hátrítani a válság további elfajulását. A legújabb eseményekről alábbi tudósításaink számolnak be:

Hodzsa miniszterelnök nyilatkozata az új tárgyalási alapról

Prága, augusztus 27. A kormánykoalíció hatos bizottsága tegnap értekezletet tartott a parlament épületében Hodzsa miniszterelnök elnöke alatt. A miniszterelnök előterjesztette az új tárgyalási alapot a szudetanémetekkel való tárgyalások folytatására és rámutatott azokra az okokra, amelyek a kormányt eddigi felfogásának megváltoztatására készítették. A hatos bizottság azután megvitotta az új tárgyalási alap pontjait és szenvedélyes vita után elfogadhatónak minősítette azokat.

Hogy melyek voltak azok az okok, amelyek a prágai kormányt eddigi magatartásának megváltoztatására kényszerítették — errenézve csak a londoni lapokban olvasható néhány halvány célzás. A Daily Telegraph, — amelynek fontos nyilatkozatot tett Hodzsa miniszterelnök — sejtetni engedni, hogy nehéz erőfeszítések eredményeként kerekedett felül Prágában az engedelemesség szelleme és joggal tételvezhető fel, hogy kizárólag külső okok játszottak ebben közre. Chamberlain miniszterelnök maga is energikus fellépést tanusított, emellett viszont Horthy berlini látogatása és a blédi kisantant konferencia eseményei is befolyásolták a prágai kormányt.

Huszonegy zsupánság, mint önkormányzati keret

Hodzsa miniszterelnök a Daily Telegraphnak adott nyilatkozatában — amelyről már lapunk tegnapi számában megemlékeztünk — többek között kijelentette, hogy az újabb engedmények, amiket a prágai kormány új tárgyalási alapként tesz a szudetanémeteknek, közelállanak Henlein karlsbadi követeléseéhez, amennyiben a karlsbadi pontok lényeges részének teljesítését jelentik.

A Havas jelentése szerint Hodzsa miniszterelnök tegnap közölte Kundt szudetanémet képviselővel az új tárgyalási alapban foglalt javaslatokat. Eszerint

az országot huszonegy zsupánságra osztanák fel, amelyeket egy-egy zsupánvezetne, akik az általános választójog alapján választanak meg.

Ilyenformán teljes önkormányzatot nyernének az egyes zsupánságok annál is inkább, mivel a zsupánoknak széles hatáskört biztosítanának.

A „Prager Abendzeitung“ riasztó h iradása

Az engedelemességnek és békeakarásnak ebben a légkörében bombaként hatott a „Prager Abendzeitung“ tegnap esti, Londonból keltezett h iradása, mely szerint a német kormány jegyzéket intézett az angol és francia kormányokhoz, amelyben a szudetanémet kérdés rendezésének sürgős voltát hangsúlyozta. A londoni távirat szerint a német kormány közölte Párizssal és Londonnal, hogyha továbbra is késlekedik a szudetanémet követelések teljesítése, úgy Németország minden eszközzel támogatni fogja a szudeták követeléseit.

A prágai kormány még tegnap este elrendelte a Prager Abendzeitung összes példányainak elkobzását és hivatalos nyilatkozatban cáfolta meg a londoni riasztó h iradást. Londonban is cáfolat jelent meg tegnap este, mely szerint az angol kormányhoz Berlinből semmilyen hasonló tartalmú közlés nem érkezett, aminőről a prágai lap ír. Párizsból ugyancsak azt közlik, hogy a külügyminisztériumnak

(Folytatás a tízedik oldalon)

VILÁG TÜKRÉ

Csehszlovákia és a kisebbségek

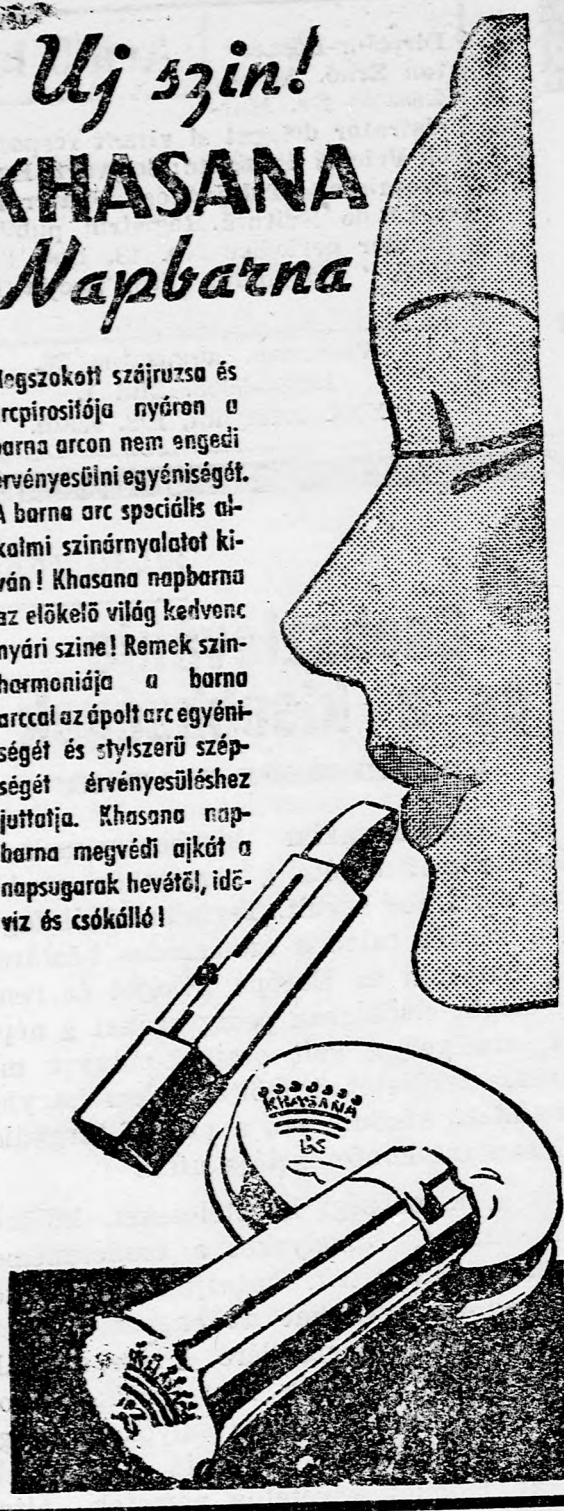
Írta: GHEORGHE BRATIANU

A csehszlovákiai kisebbségeknek a kérdése már régóta a nemzetközi problémák előterébe került. Természeténél fogva ez a kérdés túlnó a szomszédos köztársaság határain és Európa békéjét és rendjét érinti, elsősorban pedig azokat a népeket, amelyek a volt osztrák-magyar monarchia területét örökölték. Nem hagyhat bennünket közömbösen a prágai tárgyalás a kisantant konferenciája után.

Ha a kisebbségi követeléseket, különösen azokat, amelyeket a szudetanémet pártok felállítottak, kutatjuk és ezekkel szembeállítjuk azokat az engedményeket, amelyeknek megtételére a csehszlovák kormány hajlandónak mutatkozik, akkor azt látjuk, hogy a kérdés súlyos, de mégsem megoldhatatlan. Henlein pártja teljes autonómiát követel a németek által lakott területeken, ezen országrész határának pontos megjelölésével. Egy régi történelmi tradíciót akarnak jogként új-jáéleszteni: a kuriák rendszerét, vagyis a parlamentnek nemzetiségek szerint való felosztását, így tehát nemcsak közigazgatási, hanem törvényhozási autonómiára törekcsenek. A csehek elfogadják a kuriák rendszerét, de nem az ország parlamentjére nézve hanem a négy tartomány helyhatósági tanácsaiban. Ezek a tartományok Csehország, Morvaország, Szlovákia és Podszkárpatia. Szerintük nem lehet a terület nemzetiségi alapon felosztani, amikor a kisebbségi népek közé ékelve, kisebb-nagyobb csoportokban 600 ezer cseh és tót él. A kisebbségi kantonok létesítése végső eredményben az ország felosztásához vezet. Elismerik azonban, hogy Csehországnak, az ország szívének, nemcsak cseh, hanem német tradíció is vannak és a történelmi élet folytatóságára ma is fennáll. Tehát alapjában véve a németek a hajdani uralmat jelentő politikai és gazdasági szerepre törekcsenek, míg a csehek igrveksnek megvédeni a háboru befejezésével nyert helyzetüket. A helyzet még komplikálódik Szlovákiában a tótok szepteratisztikus törekvései folytán. A kisebbségek nemzeti autonómiára törekcsenek, míg a csehek helyi autonómiát szándéksznak adni, nemcsak a kisebbségek, hanem a maguk érdekében is. Az évszázadok óta együtt élő népek gazdasági érdekei annyira közösek, annyira egy család tagjainak tekinthetők, hogy nem lehet határvonalat meghuzni közöttük, az államérek sérelme nélkül. A kérdés tehát roppant kényes, amelyet az intranzigens elemek mindkét oldalon súlyosbitanak. Ilyen volt egy részt a cseh tisztek kiáltványára, másrészt a folyamatban lévő német hadgyakorlat. Ellegendő az utóbbi napok német hírlapjait végiglapozni, hogy kellő képet nyerjünk a helyzetről. A Frankfurter Zeitung és a Berliner Tageblatt hasábjait nagyrészt a cseh kérdés tölti be. Ezen hasábok egyikén olvastuk: — A csehszlovák államszervezet, a szomszéd államok terhére, akként épült fel, hogy annak megalapítói és vezetői a biztonságot a francia és orosz szövetség kereszttül keresték. Helytelenül tételezték fel, hogy a világ nem változik. Felhívjuk cseh szomszédaink figyelmét arra, hogy időközben sok minden megváltozott, ami a külpolitikai irányváltozást indokolná. Senki sem akadályozza meg a cseheket abban, hogy nemzeti sajátosságait fejlesszék, senki sem vonja kétségbe államalkotó jogait és még azt sem tiltja meg

Új szín! KHASANA Napbarna

Megszokott száruza és arcpirosítója nyáron a barna arcon nem engedí érvényesíteni egyéniségét. A barna arc speciális alkalmi színnyomatot kíván! Khasana napbarna az előkelő világ kedvenc nyári színe! Remek színharmonizálja a barna arccal az újpolt arcegyéniségét és tisztesítő szépségét érvényesítéshez juttatja. Khasana napbarna megvédi ajkát a napsugarak hevától, időviz és csókoló!

senki, hogy a demokratikus köztársaság modeljét teremtsék meg, de nekik is meg kell értenők, hogy nem élhetnek a világon más nép kárára és hogy minden nép jogának és szabadságának korlátozója a másik népnek a joga és szabadsága.

Ezekből világosan kitűnik hogy nem egy belső kérdéssről van szó, hanem egy külpolitikai kérdéssről. Ez az oka annak, hogy Németország nyomása Csehszlovákiára nehezedik. Csehszlovákia úgy ideológiailag, mint külpolitikailag egy bizonyos orientációt választott, ami a versaillesi békekötést követelménye és amely békét épít oly erővel akarnak szétrombolni, mint a 19. században a szentszövetségi bécsi egyezményt. Ebben a megvilágításban a kérdés mélyesége növekszik: a cseh nép nagyrésze a baloldali eszmékörben nőtt fel, amihez a szláv közösségérzet járul, amelynek Prágában évszázados múltja van. Vajjon fog-e ennek dacára a körülmények hatalma győzedelmeskedni azáltal, hogy nemcsak új kisebbségi rezsimet létesítenek, hanem az ország általános politikáját megváltoztatják? Veszélyt jelent az az érzelmek, amely Prágában most erőre kap és amely a fasiszta vezéreknél is tapasztalható volt az etiópiai háború kritikájában. Ez az érzelmek így fejezhető ki: Sámson érezve veszít rádöntötte a templomot a filiszteusokra. Ha katasztrófáról van szó, az legyen borzalmas, legyen historiai arányú, ne pedig egy egyszerű kapituláció. A béke barátaik, akik még Németországban sem hiányoznak, átlátják azt a veszélyt, amelyet ez a gondolatmenet magába rejt.

Egy állam életében olyan problémák adódnak, amelyek csak valamennyi tényező hozzájárulásával oldhatók meg. Ahol ilyen kérdések felmerülnek, ott a közönség őszinte akarat kifejezéséhez kell fordulni, mert ebben lehet fellelni minden állam és minden nép léte alapjait. A kisebbségek jogának helyes és alapos meghatározása, a többségi nép jogának konkrét és őszinte kijelöléséből fakad. Reméljük, hogy nem tévesztik szem elől ezt a tapasztalatot.

Oradean iskolásfiut teljes ellátásra felveszek

Uri család, ort. kóser koszt, gondos felügyelet, korrepetálás. Schapráné Oradea, Ciorogariu (Uri u.) 15.

A SZADAGURAI RABBIDINASZTIA NYOMDOKAIBAN

Negyedik cikk

A múlt század elején halt meg Reb Náchmán, a bratzlavi nagy áldomozó. Tíz-dobaj vitte el, 89 éves korában. Nem alapított dinasztiát, örökös se maradt utána, a szekta tagjai mégis kitarának mellette mind a mai napig. Apáról fiúra száll ez a kitarás — 128 év óta.

A bratzlavi szekta hívei halott rabbit imádnak. Járzeit napján emennek a caddik sírhelyére. Igaz, hogy a zarándokhely, ez az Umán nevű kisváros szövet területen van, viszont a bratzlavi híveket ez nem zavarja. Ejnek idején átvágnak a jól szőtt lengyel-szövet határon. A határőrök lövöldöznek, minden járzeitnak van néhány

A SZADAGURAI A LEGENDÁK TÜKRÉBEN

halalos áldozata, de ők mégsem rettennek vissza. Tavaly hatósági rendelkezésre lebontották a kriptát, eltüntették a sírhelyet, felszántották a földet, nyoma sincs annak, hogy ott porladottak Reb Náchmán csontjai, — a hívek azért mégis elmennek oda. Ők nem vesznek tudomást a változásokról sem, amely az utóbbi 128 esztendőben Oroszországban bekövetkezett. Ezek a chaszidok. Fantaszták, képzeldők, felhőkben járók, délibábkergetők. Egy eszme megszállottjai, a realitások tagadói. Ki tud bepillantani az ő lelükbe, ki tudná kikutatni az ő életük útját...?

Zarándokok az elpusztult palotában

A szadagurái palota egyik szárnyát kitarozták, a csendőrség költözött oda. Két farkaskutya van az udvaron, gyermekek hancuroznak. Nagydarab, kővér asszony az őrmester felesége, arany huszkoronás van a fülében, most mérgeződik, mert egy öreg zsidó ólálkodik az ablak alatt. „Mit keres itten, nem szégyeli magát?” A zsidó odébb húzódik, keres, kutat, úgy jár a nagy udvaron, mintha valami nagy kincsét veszített volna el. Itt ni — mutatja nekem, — itt volt a lánca, amivel szombaton elzárták a kocsiutatót. Azután rájön arra, hogy hol állították fel a chipet Reb Nuchem Berenyu lakodalmán, hol szállott be a rebe a kocsi, merre ment az udvari mikvébe, hol lopták el Reb Jákele Berdicsever strámliját, amikor elaludt az udvarban, a földön, egy sivezi elszakán, s hol ostromolták szét a heti menziszt a négyszáz főre rugó bátlén és egyéb udvari nép között.

Kérdem az öregőt, hová való? „Krakkó vidékéről, — mondja, — Matye Rosen a nevem.”

— Mit csinál Szadagurában? — faggatom tovább.

— Az udvarba jöttem.

— Az udvarba, — csodálkozom, — hol van itt udvar? Hát van itt nyoma udvarnak?

— Igaz, — mondja és nézi az égnek meredező csupasz falakat. — Itt mindent leromboltak, kiirtottak és elpusztítottak. Ő mégis idejött. S jönnek mások is; jó ég tudná megmondani, hogy a világ melyik zugából jönnek. Valószínű, hogy asszonyt hagyott otthon és gyermekeket és tizletet. Nem bírt uralkodni magán, csalta Szadagura, hívta az „udvar”. Most nézi a csonka falakat, szemé megteklik könnyekkel, majdnem egy hete van itt, haza kéne menni, — de nem bír innen elszakadni...

A rimenevi rabbi legendája

Nagy megtiszteltetés ért azzal, hogy Reb Matye Rosen elfogadta meghívásomat. A kis kóseráj, ahová beülünk, híres hely volt valamikor. „Tébelesz sénék”, tébeles kocsmájának nevezik ma is, egykori gazdája után. Itt van az udvarral átellenben, a cernovici országút tuloldalán. Reb Matye hallgatja, mit mondanak nekem, az idegenek, idegen tájak gyermekeinek, a reberói, a családtról, a műkinceskről és a régiségekről, a nagy háborúról, amely a száznai és szadagurái udvarok között tört ki és amely lángbaborította egész Galiciát. Nyugodtan szopogatja a húst a csirkecombról, úgy tesz, mintha nem is figyelne a szóra. „Lechájim” — mondja és megrázza a kezem. Egy pohár bort iszik, aztán újra egy pohárral. Felmelegszünk. Itt van már az az elektromos szikra, amely megteremti a szemek és szívek kontaktusát. Bevezetés helyett nyugot egyet, s legyint a kezével, mintha azt mondaná: mit tudjátok ti, hogy mi az a chaszidizmus, hát tudtok ti erről egyáltalán beszélni; ehhez csak mi értünk, mi, öregek. Ujra belekóstol a borba, de nem az ivás, hanem inkább hangulateltetés céljából, s megszólal.

— Nagy esemény volt, hogy Reb Szrulcse Rizenser letelepedett Szadagurában. Nagy eseményt mondtam, mi? Meghiszem. A hír eljutott a galíciai udvarokba és a caddikok siettek kijelenteni, hogy Reb Szrulcse Rizenser testesteli meg a chaszidizmus emberideálját, aki emelkedettségénél és nagyságánál fogva a leghivatottabb arra, hogy az Uristen előtt a szenvedő emberiség szószólója legyen. Négy nagy dinasztia uralkodott Galiciában,

a száznai, a belzi, a dimovi és a rimenevi. Reb Hersele Rimenever volt a legidősebb. Nem is caddik volt, hanem angyal, igazi „kajhén gudajl”. Minden rebe Rimenevbe utazott, még a száznai caddik is járt hozzá, pedig ő korának legnagyobb talmud-zsenije volt. Abban az időben 70 esztendő agastyán volt Reb Hersele Rimenever, mégis elhatározta, hogy tiszteletét teszi a szadagurái udvarban. Rajta keresztül egész Galícia behódolt Szadagurának.

— Hogy-hogy? Nem hallottatok Reb Hersele Rimeneverről? Persze, ez nem mozi és nem labdarúgás, honnan is tudnátok ti róla? Hát idefigyeljétek: szegény szállók gyermeke volt, kilenc esztendő sem volt, amikor elhaltak a szülei. A szegény árva beállott szabóinaknak. A gyermek sokat hallott Reb Mendeléről, a rimenevi szentéről, egy szép napon elbucszott a gazdájától és elment Prisztik-be, abba a faluba, ahol Reb Mendele annak idején lakott. A kis Hersele sokat éhezett akkor, egyetlen vigasza volt, hogy valahányszor látta a rebét, úgy érezte, hogy új lélek költözik belé. Hónapok mulva karriert futott be a prisztiki udvarban, megbízást kapott arra, hogy télvíz idején felhordja a fát és fűtse a kályhákat a rebe lakásában. A chaszidok úgy tudják, hogy Reb Mendele már az első nap érezte, hogy szent melegség árad a Hersele által fűtött kályhából, ezért eltiltotta a munkától, bevette a házába, tanította, s később Hersele a rebe bizalmasa lett. A rimenevi hívek megszerették Herselet, s a caddik halála után az összes chaszidok, még a caddik gyermekei is, őt ismerték el rebnek. Herselet, az egykori szabóinas. Az egykori szabóinasból Galícia legelső rabbija lett, s híveinek száma elérte a nyolcvanezret.

Nagy rabbi zarándoktja a szadagurái udvarba

Ha egyebet nem is, de a mesemondás titkát el kéne lenni ezektől a szadagurái chaszidoktól. Ahogy ezek mesélnek...! Szent szolgálat náluk a mese, nem nyomtatják ki könyvbe, nem olvassák el, vigyáznak arra, hogy ne zsurgorodjék össze holt betűanyaggá, szájról-szájra adják, hogy ne szálljon ki belőle a lélek... A szadagurái chaszid elbeszélésében összeolvad a mese és a valóság, el-tűnnek a realitások korlátai. Ez az ő szubjektív igazságuk. Így történt, mert ez az esemény így élt generációk tudatában...

— De nemcsak a rimenevi jött Szadagurába. Eljöttek a többiek is. Mind eljöttek. Eljött a száznai is. S micsoda benyomást tett rá Reb Szrulcse Rizenser? Mesélik, hogy amikor hazatartott, Száznba, találkoztott Reb Simen Szajferral, a későbbi krakkói rabbi-val, aki nagy ellenfele volt a chaszid mozgalomnak. Kérdi akkor Reb Simen Szajfel: Nem mondaná meg nekem, száznai rabbi, mit csinált Szadagurában? Ugyan mit is tanulhattott ott egy ilyen ragyogó tudós? Mire a száznai rabbi így felelt: Amint tudja, két neveztes hegy van a világon, a Szináj, amelyen az Uristen megnyilatkozott és átadta népének az örök Tant, a törát, a másik a Majriju, amelyen Abraham ósatyánk fel akarta áldozni fiát, Izákot. Ezen a hegyen építette fel később Salamon király a beszámítkést, a Templomot. Alapjában érthetetlen, miért építette Salamon király a Majriju hegyre, ahol a szent törát vállaltuk? Viszont az az igazság, hogy az a hely, ahol zsidó ember kinyújtja a nyakát, hogy feláldozza magát az Uristenért, eszemb, méltóbb és ér-

tékesebb, mint az a hely, ahol az Uristen megnyilatkozott. S higye el nekem, matersdorfi rabbi, a szadagurái rebe a nap minden pillanatában hajlandó feláldozni magát az Uristen szentséges nevéért. Valóban ráállik a puszik: „Vuszi li mikdos, vsuchánti b'szajchom”. Az ő szíve a szentély, ahol a Sechina megpihen.

„Hallgatni sohasem fárad el az ember”

Elmondja, milyen nagy esemény volt Reb Szrulcse Rizenser letelepedése Szadagurán, hogy nem akadát az egész világon zsidó, aki kétségbe vonja volna az ő autoritását, hogy csak a halála után volt baj, akkor támadták meg a gyermekeit, s mérgezett nyilatkat röpítettek Szadagura felé. Hogy mit mondatk a gyermekekre? No nem, az ilyesmit nem is szabad ismételn... Unszolom, drága Reb Matye, engem igazán nem lehet azzal valólni, hogy a száznai táborhoz tartozom, beszéljen nyugodtan, az elmult hatvan esztendő alatt ugyanis lecsillapodtak a kedélyek.

— Azt híresztelték, — mondja — hogy az asszonyok Bécsbe és Párizsba mennek és ott varratják divatos toalettlejüket. Hogy minden reggel férfiruhába öltöznek és cigarettával a szájukban kilovagolnak a szadagurái udvarból. Hogy gyakran mennek be Csernovicba, ott színházba járnak és egész éjjel kártyáznak. Még azt is mondják, hogy a rebék nem jótékonykodnak, gyűjtik a pénzt és a drágaságokat és chaszidjaink nem tanulnak, hanem napokon át kocsmákban tanyáznak és caddikjaink csodálattein rágódnak. Folytassam, mi? A mi caddikjaink hallgatnak, az egész háború alatt nem nyilatkoztak, s amikor meg akarták tudni ennek okát, azt mondta Reb Duved Majsenyu: „Svájgn vert men nist mid” — hallgatásban nem fárad el az ember...

Azt szeretném tudni, hogy indult meg a harc, hol hangzott el a hadüzenet. Magamfajta ember nehezen szedi ezt ki egy chaszidból. A szadagurái chaszid sajátos módon gondolkodik, kiváló ember nem érti a nyelvet, olyan az egész, mint amikor színvak embernek Rembrandt és Goya képeket mutatnak, s lekesen magyarázzák a finomabb nüanszokat.

— Hadüzenet? Összetűzés? Reb Matye sokat gondolkodik ezen. Talán kétségei vannak: mondja, vagy ne mondja. A végén belekezd egy mesébe, Reb Lézerl Dzsikeverről szól az a mese, a nagy ropsici fiáról, aki minden esztendőben „mi sebérácz”-t csináltatott az összes caddikoknak. A törámsóló felírta az összes neveket egy pergamenterre, s ünnep napján, amikor a rabbi a törá elé járult, felolvasta a neveket. Dehát hadd idézzem Reb Matye szavait:

— Sok esztendőn keresztül Jisruél ben Cháve, Reb Szrulcse Rizenser neve foglalta el az első helyet a listán, utána következtek a többi caddikok. 1851 ros-hásona napján megváltozott a sorrend. Chájim ben Mirjem, a száznai rabbi lett a listavezető. Sok vélemény alakult ki arról, hogy miért történt ez a változás. Van, aki azt mondja, hogy ez volt a háború előjele, van aki azt mondja, hogy Reb Lézerl látta előre miszerint a rabbi ebben az esztendőben el fog költözni az elők sorából. Tény, hogy ezen a napon a rizenser azt mondta, hogy hallja a Messias sófárját, s ezzel célzott arra, hogy közeledek a napja, felkészül a tulvilági életre. Pár héttel később, chesván hó harmadikán a nagy lélek, amely felírta az egész zsidó népet, visszavért alkotójához. S a szadagurái ház fölött súlyos viharfelhők tornyosultak.

A társaság eiszéledt. Nem érdeklí őket a téma. A bor is elfogyott. Reb Matye Rosen az autóbuzs-járat iránt érdeklődik. Be akar menni Csernovicba. Talán haza fog utazni.

Könyörgésre fogom a dolgot. Maradjon még, ugyebár látja, engem érdekel a chaszidizmus, dehát otthon, tul a Kárpátokon én ugysem ismerhetem meg. Nemrég került hozzánk a chaszidizmus, miután szülőföldjén befejezte nagy történelmi misszióját. Olyan ez a miénk, mint a másodvirágzás.

S az öreg chaszid, aki talán utolsó mohikánja a régi szadagurái tábornak, megígéri, hogy az én kedvemért ittmarad. Itt marad estére és elmondja a nagy háború történetét. Schajn Dezső

Megker
terroris
bolt zs

Dubno me
és haza

Jeruzsálem, augusztus 28-án az utóbbi hetekben be: emberkeket és felnötteket len helyekre és r... a lakosság köréből arabokkal, régebbi tési rendszert, le... is kiterjesztették. Lapunk tegnap Leizerovitz athlét családjának esete az athlét fogolyrom, bosszúból. Leizerovitzot, fel... nőt, valamint h... ezt tették Jehoskel, aki az utóbbi ta az egyik utvo... Az egész jisru... dalmat kellett n... újabb érdekes fo... Palesztinából: a... meket és Dubno hazaküldték az... H

Saar Haemek eltévedt gyerme zsidó segédrendő hogy arab gyzet volt rajtuk. ban, hogy az A vitz inspektor g risták adták az... A gyermekek szüleiket nem is litvból elkerültek viszont jól bán is kaptak utiköt ták őket, a bar hirta a gyerme szövegű nyilatka mely szerint kö pokban, hogy n sültek a bandá ültették őket, banda két tagj Saar Haemek k

A tizenhárom Jifra és a két ben két levele Abu Dura, a b véliben az áll, b vendégeikkel és guk volt a táb... — Mint igaz írja Abu Dura meketek azzal met számlám... Gyermekekkel Davar és a H ezt a feltételt ket halál feny Londonba küld... Szüleikről é nagynénjükről

A hegy

Alland

Megkerültek az arab terroristák által elrabolt zsidó gyermekek

Arab ruhában, egy fonttal és a bandavezér által a héber lapokhoz intézett levéllel a kezükben lért haza az elhurcolt Leizerovitz rendőrinspektor három gyermeke

Dubno mérnök elrablásának és hazatérésének regevényes története

Jeruzsálem, augusztus 27. Az arab terroristák az utóbbi időben új módszert vezettek be: embereket rabolnak. Gyermekeket és felnőtteket hurcolnak el ismeretlen helyekre és riadalmat keltenek ezáltal a lakosság körében. A nem engedelmes arabokkal, régebben úzik már ezt az ijesztési rendszert, legújabbban pedig zsidókra is kiterjesztették.

világosítást adni a gyermekek. Állítólag terrorista bíróság elé állították őket. Azt is tudni vélik Jeruzsálemben, hogy három arab falu azt vallotta, miszerint Leizerovitz barátságos viselkedést az arabok iránt. Ennek ellenére is aggódnak a sorukért.

Josua Dubno elrablása és hazatérése

Csaknem hasonló körülmények között került vissza Josua Dubno mérnök is, akit még augusztus 11-én hurcoltak el és hat

font váltásdíjat kértek érte.

Az egész jjsuvban nagy megdöbbenést keltett Dubno eltűnése. Különösen a munkásság körében örvendett nagy népszerűségnek és érthető az öröm, amit hazatérésének híre keltett a zsidó munkástömegekben.

Dubnot is arab ruhába bujtatták a rablók. Fellah öltözetet adtak rá és ugyancsak bekötött szemekkel Nathania kolónia közelébe vitték, ahonnan két héttel ezelőtt elcipeltek. Dubno ugy, ahogy volt, fellah ruhában barátjának, Ben-Aminak házába tért be, ahol a legnagyobb meglepetéssel és örömmel ismerték fel a szokatlan arab vendégben az elrabolt zsidó mérnököt.

Nathaniából Dubno nyomában felhívta telefonon Tel-Avivban élő édesapját és pillanatok alatt elterjedt a városban megmenekülésének híre, ami nagy örömet keltett mindenütt. Jellemző, hogy Dubno arab kísérői is betértek Ben-Ami házába és miután kávét ittak Dubnoval együtt, visszatértek a bandához.

Dubno elmesélte, hogy elrablása után Abdul Rahim Haj Ibrahim, a tulkaremi bandavezér főhadiszállására vezették. Állandóan a bandavezér társaságában volt, akivel sokat beszélgetett és aki tagadatlanul barátságos bánásmódban részesítette.

Tel-Avivban, amikor megtudták, hogy

Nathaniában van Dubno, a munkástömegek azon kívánságuknak adtak kifejezést, hogy látni akarják őt. Dubno nem sokáig várattott magára s amikor megjelent a telavivi munkások népházának balkonján, tüntető ünnepségekben részesült.

A három Leizerovitz gyermek és Dubno mérnök menekülése és hazatérése láthatóan enyhítően hatott a jjsuv kedélyállapotára, amit annyira megviseltek az utóbbi napok eseményei.

Az emberrabló terroristák üldözésére és Leizerovitzék megmentésére nagyobb zsidó segédrendőr csapat indult el. Alud falu közelében össze is ütköztek a terroristákkal akik megtámadták őket, de a segédrendőrök visszaverték a támadást.

Nem lehet kereskedő és iparos,

akinek nincs rendben az állampolgársága

BUCURESTI, augusztus 27. A nemzetgazdasági minisztériumban törvénytervezet készül, mely a kereskedelem és ipar üzését szabályozza. Ezt a foglalkozást kizárólag román állampolgároknak tartják fenn s nem lehet kereskedő és iparos akinek nincs rendben az állampolgársága.

A párizsi és bécsi Rotschild-ház huszonegymillió frank váltásdíjat ajánlott fel báró Rotschild Lajosért

A náci visszautasították az ajánlatot, mert a pénzen kívül még a csehszlovákiai Wittkowitz-művek ellenőrzését is követelik

Párizs, augusztus 27. A párizsi és londoni sajtó jelentése szerint báró Rotschild Lajosért, akit tudvalevőleg a náci Bécsben már hónapok óta fogva tartanak, s aki aggodalmat keltő állapotban van, 21 millió francia franknak megfelelő váltásdíjat ajánlottak fel. Az ajánlatot a Rotschild-ház osztrák ága tette meg, de az összeg jelentős részét a francia Rotschildok hajlandók rendelkezésére bocsátani.

A hatóságok az üzlettől elvileg nem zárkoztak el, hiszen emlékeztetesen Freud professzort is csak jelentős anyagi előzattal lehetett kiváltani Ausztriából. Azonban Bécs a felajánlott összeget kevesli s a 11 millió fölül a csehszlovákiai Wittkowitz művek ellenőrzését követeli.

A szóbanforgó nagyvállalat részvényeseinek 51 százaléka, — írja a Daily He-

rald — a Rotschildok kezében van, míg 49 százalék felett a zivnői csehi bank rendelkezik. Ezt a 49 százalékot az angol újság információi szerint a bankvállalat hatmillió fontért szerezte meg.

A náci-követelés mögött a Rotschild tulajdont képező részvénytöbbség megszerzésének szándéka húzódik meg. A Rotschild-ház már ennek előtte is több ajánlatot kapott a pakettre, de az igénylőket mindig azzal utasították vissza, hogy eladás esetén csak csehszlovákiai vevőről lehet szó.

A párizsi Rotschildok hajlandók a megváltási összeget jelentősen emelni, mert nem oktanulni tartani lehet attól, hogy Rotschild Lajos bécsi fogsága tragikusan fog véget érni. — A csehszlovákiai gyár átadásáról azonban nem tárgyalnak.

Göring és Wiedemann a békés tárgyalások, Ribbentropp és Hess az azonnali háboru hívei

Miért volt szükség a német hadgyakorlatokon másfélmillió ember mozgósítására

Párizs, augusztus 27. A francia sajtó még mindig napirenden tartja a nagy katonai manifesztációt, amelyet Németország a hadgyakorlatok alkalmával rendezett. Másfélmillió ember fegyverbe állítása csaknem általános mozgósítást jelent, nem pedig rezervisták behívását, hogy kiegészítsék azoknak katonai felkészültségét. A hadgyakorlatokkal párhuzamosan négyszázezer ember dolgozik gyors tempóban a Siegfried-vonal kiépítésén; a német kormány megtiltotta az összes

fegyverképes embereknek, hogy elhagyják Németországot. A polgári lakosság fel van készülve a gáztámadások elleni védekezésre, a járműveket pedig szigorú rendeletek tartják a katonai hatóságok rendelkezésére.

A hadgyakorlatoknak kétségtelenül inkább politikai, mint katonai célja volt. Németország tekintete Prágára van irányítva. Természetes, hogy Párizs, London és Moszkva is Prágára ügyel. A német külpolitika legaktuálisabb problémája a

Amerika Hajóstársaság S. A.

Rendszeres utas- és teherszállítás ÉSZAK-AMERIKÁBA és KANADÁBA az új modern „BATORY” és „PILSUDSKI” motoros hajókkal Bucurestiből NEWYORK-ba, vagy HALIFAX-ba, beleértve a vasúti utazást gyorsvonaton, vizumokat, szállást, ételt a kikötőkben 18.000 lejtől kezdve.

DEL-AMERIKA Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires a kényelmes „KOSCIUSKO” és „PULASKI” gőzösökkel kedvező árak mellett.

PALESTINA az s/s „POLONIA” óceánjáróval, turistaszállást 4.400 lejtől felfelé. GDYNIA AMERIKA LINIA DE NAVIGATIE S. A. Bucuresti, Str. Poenari 29. Telefon 4-22-31.

szudeták kérdése. A kérdés megoldását illetően Hitler környezetében munkatársai között két felfogás alakult ki. Az egyik az erőszak, tehát a háboru mellett érvel, a másik a tárgyalások útját kívánja folytatni. Göring és Wiedemann kapitány, Hitler személyes barátja és tanácsadója, a tárgyalások útján való megegyezés híve. Eppen ezért ők ketten az angol közvetítés mellett vannak és úgy vélik, hogy Németország csak nyerhetne az Angliához való közeledésből.

Ribbentrop külügyminiszter és Hess, a Führer helyettese, ezzel szemben az angol barátság ellen foglalnak állást. Ők a háborut tartják a legmegfelelőbb eszköznek a politikai kérdések megoldására. Amíg Hitler egyrészt elfogadta az angol közvetítést a szudeták és a csehszlovák kormány között, másrészt ki akarta elégíteni a háborus áramlat híveit is és mozgósításszerű hadgyakorlatot rendelt el, hogy demonstrálja Németország katonai erejét és befolyásolni igyekeztek ezután a prágai tárgyalások kimenetelét.

Ribbentrop Németország amerikai követivel tárgyalt

London, augusztus 27. A News Chronicle jelenti Berlinből, hogy Ribbentrop összehívta Németország összes észak-, dél- és középamerikai követét, hogy közösen tanulmányozzák annak lehetőségeit, milyen módon reakcionálnának azon kormányok, amelyek mellett akkreditálva vannak európai háboru esetén.

Az értekezlet főleg az Egyesült Államok egyre növekvő amerikai befolyását, tehát az egész amerikai kontinens ellenes magatartását fogja tanulmányozni a középeurópai német politikával szemben.

A hegyekben — a tengeren én megvédem

Allandó kísérője én legyek.

z Uristen...
ap minden...
magát az...
n rállik a...
nti b'szaj...
a Sechina...
az ember...
y volt Reb...
zadagurán...
zsidó, aki...
ását, hogy...
támadták...
nyilakat rö...
it mondtak...
mit nem is...
drága Reb...
azzal vá...
rtozom, be...
van eszten...
kedélyek...
— hogy az...
mek és ott...
Hogy min...
és cigaret...
szadagurai...
be Cserno...
egész éjjel...
k, hogy a...
tik a pénzt...
nem tanul...
ban tanyáz...
ragódnak...
ink hallgat...
nyilatkoztak...
mek okát, azt...
svájg'n vert...
nem fárad el...
adult meg a...
net. Magam...
egy chaszid...
atos módon...
érti a nyelv...
likor színvak...
képeket mu...
a finomabb...
Reb Matye...
téségei van...
A végén be...
Dzsikeverről...
fiáról, aki...
ch-t csinál...
A támogatás...
rgamentre, s...
tóra elé já...
t hadd idéz...
Jiszruél ben...
neve foglalta...
következtek...
ono napján...
ben Mirjem...
ó. Sok véle...
niért történt...
ndja, hogy ez...
azt mondja...
zerint a rabbi...
tözni az élők...
on a rizsener...
siás sófárját...
edik a napja...
ár héttel ké...
a nagy lélek...
népet, vissza...
rai ház fölött...
erdeki őket a...
Matye Rosen...
odik. Be akar...
fog utazni...
ot. Maradjon...
ekel a chaszid...
tárpátokon én...
emrég került...
n szülőföldjén...
szülőjét. Olyan...
zás...
n utolsó mohi...
nak, megígéri...
d...
ja a nagy há...
schjén Dezső

HIREK

— Időjárás. 1—4 milliméterrel emelkedő légnyomás, váltakozó felhőzet. Enyhébb észak felé, erősebb a tengerparton, változatlan hőmérséklet.

— Olasz lap a román közigazgatási reformról. Rómából jelentik: A Giornale d'Italia bucaresti tudósítójának tollából „A romániai közigazgatási reform jellege” címmel cikkeztek és kiemelt a Románia általános érdekeinek megfelelő intézkedések fontosságát, amelyek a román tekintély-rendszer határozott és gyors tevékenységének tulajdoníthatók.

— Belefulladt a Marosba két nagyenyedi urfiány. Nagyenyedről jelentik: Megrendítő tragédia történt a napokban Nagyenyed közelében a Maroson, ahová egy hirtelen ráadásul két férfi álló társaság rándult ki Enyedről, hogy megfürdjenek. Amint megérkeztek, rögtön neki is álltak a fürdésnek, de a hosszantartó esőzések a biztonságos velt fürdőhelyet elmosták és alig mentek be a Marosba, az áradat egy pillanat alatt valamennyiüket elkapta és magával sodorta. Csak egy tízeves fiúcskát tudtak kilökni a partra, míg a többiek a másik pillanatban már a víz alatt voltak. A parton állók látva a veszélyt, egy csónakkal rögtön segítségükre siettek, kik közül hármat, akik még felbukkantak, megmentettek, de a 19 éves Viznyai Erzsébet és a 27 éves Tökés Erzsébet belefulladt. A két szerencsétlen urleányt csak szerdán találták meg, az egyiket Lőrincréven, a másikat pedig Szentkirályon. A két vízbe fulladt áldozatot csütörtökön temették el általános részvét mellett a nagyenyedi temetőbe. Megrendítő része volt a tragédiának az, hogy Viznyai Erzsébet vízbe fulladása és eltűnése szegény édesanyja a partról kellett végignézzé.

Nizzai ibolyák, az 1938. év legszebb operett stágera, főszerepben Erna Sack, a világhírű operaénekesnő, ma az Edison mozgóban.

— „General Danila Papp” nevet kap a vasárnapi virágkiállítás keresztelvény egy csodás rózsaujdonosság. Jelentették, hogy a Romániai Kertészeti Egyesület Erdélyrészi fiókja e hó 28 és 29-én rendez meg szokásos évi vágott, cserepes és díszítő virágkiállítását. A kiállítás vasárnap reggel 9 órakor veszi kezdetét, amelyet az utóbbi időben előállított virágújdonságok keresztelvénye fog vezetni. A szép ünnepségnek ígérkező esemény kiemelkedő pontja lesz a gyulafehérvári királyi helytartó, Danila Papp tábornok nevére keresztelendő rózsaujdonosság bemutatása és megkeresztelése, amely ünnepi alkalomra a közszeretnek örvendő királyi helytartót is meghívta a rendező bizottság. A nagyszabású kiállításra közel ötven erdélyi kertész jelentette be részvételét s így méltán jelenthetjük, hogy a legszebb virágkiállítások egyike lesz a két napig tartó lártal. A Botanikus-kert pedig a maga csodás színpompájában várja a virágok barátait; a szebbnél-szebb rózsák újra nyílnak, a sok-száz színben pompázó Gladyolusok, Dahliák és más aktuális nyári virágok mosolya fogadja a kertbe lépőket. A kiállítás megtekintéséért külön belépti díjat nem szed a rendező egyesület, csupán a szokásos belépti díj (5 lej) fizetendő a portásoknál. Itt adjuk tudtul, hogy a bérlet és szabadjegyek ezen két nap érvénytelenek.

— Szükszerűségeknél és az ezekkel járó felfúvódásnál légszűzavarnál, szívdobogósság, szívdobogósság és fülzúgásnál a belek működéséért egy-két pohár természetes Ferenc József keserűvizet csakhamar elrendez, az emésztést előmozdítja, a vérkeringést felelőssé teszi a fejét és nyugodt alvást teremt. Kérdezze meg orvosát.

— Tisztelgő látogatást tett az iparkamara és a tőzsde vezetősége Hanzu királyi helytartónál. Tegnap délelőtt a kereskedelmi és iparkamara illetve a tőzsde vezetősége tett tisztelgő látogatást Hanzu Alexandru hadseregfelügyelő királyi helytartónál. Az iparkamarát Besa Eugen elnök, dr Borbély István alelnök, Rosca Nicolae igazgatósági tag és dr Muica Ioan főtitkár, a tőzsde vezetőségét dr Laurian Gherman a tőzsdeegyesület elnöke, Pascu Valer tőzsdei elnök és Pop Sever szindikusz képviselték. A küldöttség részéről Besa vezérigazgató, kamarai elnök üdvözölte a királyi helytartót, hangsúlyozva, hogy az iparkamara és a tőzsde minden vonatkozásban rendelkezésre kíván állani. A királyi helytartó szívesen fogadta a tisztelgő küldöttséget, válaszában kifejtette, hogy ismeri a kereskedelem és ipar nagy jelentőségét és azok kívánságaikkal mindig nyitott ajtóira találhatnak nála. A tőzsde részére is teljes jóindulattal helyezte kilátásba, ellismerve ennek az intézménynek fontosságát és hangsúlyozva, hogy maga is szükségesnek látja annak minél nagyobb kifejlését. A küldöttségtől ezután a királyi helytartó szívesen vett búcsút.

Uj rendelettörvénnyel

szabályozzák a műszaki és építészeti vállalkozók működését, rangfokozatok szerint tömörítik a mérnököket és műszaki foglalkozásukat

A közlekedésügyi minisztérium részéről kiadott közlemény szerint megkezdődött a mérnökök és műszaki foglalkozásuk országos szakmai megszervezése, amely a mérnök-kollégium kereteinek kibővítése által arra van hivatva, hogy az állami szolgálatban áll, önálló foglalkozású, vagy magánvállalatoknál működő technikai felkészültségű egyéneket az új államrendszert elvi alapján tömörítsék. Erre nézve a minisztérium külön rendelettörvényt készít elő.

A szakmai megszervezéssel egyidejűleg rangfokozatokat állapítanak meg külön a mérnökök, az almérnökök és műszaki személyzet számára. Ennek a rangfokozatoknak az alapját a felkészültség, a szakmában eltöltött gyakorlat és az egyéni kvalifikáció fogja képezni.

Amennyiben a mérnökök munkavállalásokkal foglalkoznak, külön rendelettör-

vényben fogják szabályozni az állami és magánmunkálatokat végző mérnökök szervezetét és egyben megállapítják azt a munkakört is, amelyet valamelyik vállalkozó betölthet.

A rendelettörvények elkészítése végett, a mérnökök országos egyesületének bevonásával a minisztérium több bizottságot küldött ki. Ezekben a bizottságokban az UGIR delegáltjai is részt vesznek.

Az UGIR egyébként október 9—11 között tartja országos kongresszusát Bucurestiben. Az egyesület, amely Mihail Manoilescu mérnök elnöke alatt működik, hivatalos lapjában körvonalazta azokat a szempontokat, amelyek kongresszus tevékenységét irányítani fogják: az ország gazdasági életének nacionalizálása és annak megfelelően egy új elrendezés keresztülvitele.

Select Muzgó

A legnagyobb siker mellett zufoolt házakat vonz!

Zarah Leander

ragyogó filmje:

Paramata

Uránia Muzgó

Közkiánatra!

Alexandra grófnő

Marlene Dietrich és

Robert Donat

szencziós filmje!

— Zöldszéplac a ciuji városháza udvarán. A kolozsvári polgármesteri hivatal rendelettét adott ki, amelynek értelmében a Regina Maria utcáról elhelyezett zöldszéplacot augusztus 29, hétfől kezdettel a városháza udvarán lévő elkerített területen megnyitják. A piac reggel 7 órától 12 óráig áll a vevők és eladók rendelkezésére.

— MA AZ EDISON MOZGÓBAN a Nizzai ibolyák.

— Egészségi szempontból feldülvizsgálják az összes iskolahelyiségeket. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi minisztérium rendelkezése az ország összes iskolahelyiségeit feldülvizsgálják egészségügyi szempontból a tanév megkezdése előtt.

— Az asszony kötelessége törődni azzal, hogy belmüködése rendben legyen, amit pedig úgy érhet el, ha reggelként éhgyomorral egy férőphár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik, amely enyhén és kellemesen, pontosan és biztosan szabályozza az anyagcsere folyamatát. Kérdezze meg orvosát.

— Jelvényt kötelesek viselni az orvosok. Bucurestiből jelentik: Az orvoskamarák központi választmányának határozata folytán — melyet az egészségügyminiszter és helyettes miniszter is megerősített, — az orvosok ezen a jelvényt viselnek. A jelvény Aesculapot ábrázolja, számmal van ellátva és gomblyukon alkalmazható. Viselése kötelező.

— Dreyfus kapitány ártatlanul elítélve az Ördögsgizetre lett deportálva. Ismét egy justizmord történik. Egy ártatlan embert az Ördögsgizetre a cayannesi pokolba száműznek. Ennek az embernek a szörnyű szenvedéseit és menekülését a dzsungelen keresztül mutatja be a csodás film, melyet még csak ma, vasárnap utólag vetít az Edison mozgó. Ezt a filmet mindenki meg kell nézze.

— A főiskolai oktatás új igazgatója letette az esküt. Bucurestiből jelentik: Vintila Mihailescu professzor, akit a főiskolai oktatás igazgatójává neveztek ki Kiritescu helyébe, ma letette az esküt Dascovici államtitkár kezébe.

A következő tanévre vállalom

2—3 gyermek teljes ellátását,

nevelését, tanulmányainak felügyeletét: Dr. Iulian Grossmann Margit Timisoara I. Str. Gh. Lazar 5. I. 4. Információ augusztus 31-ig: Colonie de Copii Caranseba-Telus.

— Újabb szörnyű gépkocsiszerecséltenség történt a brassó-pleesti országúton. Bucurestiből jelentik: Borzalmas gépkocsiszerecséltenség történt tegnap éjjel a brassó-pleesti országúton. A „10.595 B” rendszámú bérautó, melyet Radu Iliescu sofőr vezetett, ki akart kerülni egy szekeret és kormánytörés következtében az árokba fordult. Jean Stoian ismert bucaresti ügyvédet és édesanyját igen súlyos sérülésekkel emelték ki az összetört gépkocsi roncsai alól. Az eljárás megindult.

— Székely Duci mozgásművésznő tanulmányutjára visszatérve kurzusait Gherescu 8 sz. alatt újra megkezdte. Foglalkozik: ritmikus és gyógytorna, balett, klasszikus táncok, egyéni és csoportszámok betanításával.

— Salamon Etelka hegéditanárnő a tanítást szeptember 1-én megkezdte. Gyermekek részére külön hallás- és ritmusfejlesztő csoportos tanítást kezd. Jelentkezni lehet délelőtt 10—12-ig, d. u. 4—5-ig. Lakáscím: Avram Iancu 7. I.

— Külföldön tanuló gyermekének minden szak- és tankönyvét rendkívül kedvezményesen Lepage-nál Cluj rendelheti. Kérjen ingyen jegyzéket. Cím: Lepage — Cluj.

— Romlott ételek okozta mérgezéseknél a gyorsan és biztosan ható természetes „Ferenc József” keserűvizet azonnali használata — egy vagy két pohárral — rendkívül fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát.

— Ingyen házakat kapnak a bucaresti irok, újságírók és tanítók. Bucurestiből jelentik: Az uralkodó aláírta azt a dekretumot, amit Armand Calinescu dolgozott ki s aminek értelmében a fővárosi polgármesteri hivatal felhatalmazást kap, hogy az Incului-szösszen teljesen ingyen engedjen át 15 házhelyet. Ezekben a telkekben 5 írónak, 5 újságírónak és 5 tanítónak fognak házakat építeni s azokra szegénysorsu, de érdemes írókat, újságírókat és tanítókat fognak elhelyezni.

— Jön, jön az Edison mozgóba a Sárga Bestia. Főszerepben Inkisinnoff.

Könyvnap! ocsó, teljes Ady. Ady összes versei, 544 lap, diszkóts most 158 lej, később 251 lej, Móricz: Légy jó mindhalálig, füze 282 lap, most 59 lej, később 165 lej, stb., stb. Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen jegyzéket.

— Mérnöki törvény magyarul. Dr. Mandel Fordító Irodájában, Cluj, Memorandumul 24. 40.—, vidékre 50.— lej.

A bőrünkön van szó. Wagner-Zellhof pompás új műve (Péncz áru, szegénység, gazdagság, stb.) rengeteg képpel, köve 330 lej. Heller: Közgazdasági Lexikon köve 290 lej, füze 211 lej Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

! Hétnapos utókura

BÁILE

Episcopesti-be

Oradea mellett

Viktoria Hotelben LeI 875
Transilvania Hotelben LeI 1085
Dacia Hotelben LeI 1225

! A hétnapos utókura-ban bentfoglaltik napi háromszori étkezés, járás, gyógy-, vagy hullámfürdő. Ha reumában szenved, vegye most igénybe a kúrát. A fenti árak mellett augusztus 25-től szezon végéig garatáljuk. Kívánatra orthodox kóser étkezés.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET.

AZ OPERA MOZGÓ MUSORA:

Mától filmorás: Asszony a kispadon. Kelet misztikus világában lejátszó izgalmas szerelmi történet. A rohanó események, szerelem és égő szenvedély filmje. Fősz.: Sessuc Haykawa és Victor Francen. Hétfő, kedd, szerda: Stan és Bran mint skótok.

A ROYAL MOZGÓ MUSORA:

Ma, vasárnap utólag: Broadway Melody 1938 és Ha én lennék a főnök... Figyelem! Ma délután 2 órakor minden gyermek nézze meg a Vidám társaság és Micky Maus műsort. LeI 7 és 12 plus 5. Holnap, hétfőn szenzációs premier! Robert Montgomery és Rosalind Russell: Elj, szeress és tanulj című filmben.

A SELECT MOZGÓ MUSORA:

Szezonnyitó premier! Paramata (Nők a rács mögött). Főszereplők: Zarah Leander, Európa legnagyobb filmsztárja és Willy Birgel.

AZ URANIA MOZGÓ MUSORA:

Alexandra grófnő. Korda Sándor remekműve. Főszereplők: Marlene Dietrich és Robert Donat.

A CAPITOL MOZGÓ MUSORA:

Premier! Leányszöktetés. Főszereplő: Gustav Fröhlich. Rendezte: Bolváry Géza.

A MUNKAS MOZGÓ MUSORA:

3, 6 és 9 órakor két sláger: I. A kínai arany. (Az arany átka). Az évad szenzációja. Fősz.: Gary Cooper és Madeleine Carroll. II. A zsaroló. Dráma. Fősz.: Elisa Landi és Kent Taylor. III. Journal. Szombaton, augusztus 27-én bál miatt nincs előadás.

A THALIA MOZGÓ MUSORA:

Csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap: Kettős műsor! Premier! 3 óras előadások! I. A hetek bandája. Mindvégig izgalmas bűntügyi film. Harwood a híres amerikai mesterdetektív bravúrja. II. Romeo és Julia. Fősz.: Norma Shaerer, Leslie Howard. 3000 szereplő. Hétfőtől: Danielle Darrieux és Albert Préjan az Arany az uccán filmben.

AZ EDISON MOZGÓ MUSORA:

Hétfőtől vasárnapig: A sárga bestia. Kém- és csempészfilm. Főszerepben: Inkisinnoff. II. King-Kong. (A dzsungel foglya). Valódi dzsungel film. III. Új hiroadó és Micky Maus. Jön! Jön! A 100%-os színes film. A borzalom völgye.

EGYESÜLETI ÉLEL

Wizo teadélután. Kedden, f. hó 30-án délután 5 órakor a Concordia klubban összejövetelt rendez a cluj Wizo, amelyre a tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri a vezetőség.

Megl

mirigyeket

Nyomába

Cluj, augusztus keddről szerdára dás áldozata gyorsvonaton, szegényeskedett a pillanatában család apólonóvér álltak politikus az utok volt, halálát követő, ami pillanat elő, fiatal szer 48 órával túl során — mint a derült — nemes kos revolvergolyó teken délután ler tőről. A kora dé hártagyulladás. Az összehívott k kívül súlyos á anélkül, hogy or volna megmentés tjean Iuliu pro táival, hogy a b A megrendítő tanácsos, Gaspar szemekkel vette ráta, akik el

A haldok

A műtét után part, aki azonban körülményeiről o gáni, amelyek külföldesebb érték — Arra ébred kál a fülkében. hány óra lehet a vonat. Régi akai anathon égési táján és az volt ütötték volna. attól kezdve sem Néhány órával állapotában Gas ágyon: — Ne lőjj, ne

Később jobban táival, akik előtt nem lesz többé viziontlátás utá tani, gyermekek hangulata vala aztán péntek de tosan rosszabb ró a fiatal ass vég óráról-órára reggel Veida S meg a bonetani ták Gaspar hol mélyen megren holttest mellett rendelte a bonc sebészprofesszor vnyészki orv ügyesség és r lett. Az orvosok bach professzor felvételeket kés és a hát jobbol távozott. A h centiméterrel a seb tátongott folt vesz körül

A fényképezé végezték el a tartott. Az öv klinikáról Vaid zett lelket ön szonyba. A meglepő problé a szív alatt, ve Gaspar testébe fogása szerin kisebb és a tá mig Gaspar es

A boncolás getni Pop Em tussal és képv környezetéhez áció tagja és A merencse

Meghalt Gaspar Ionel,

a rejtélyes hálókocsi-támadás áldozata

A golyó megsértette a hasnyál-mirigyeket és bashártyagyulladás idézett elő. Elszállították Boksabányára a halottat

Nyomában vannak a gyilkosnak?

Ciuj, augusztus 27. Gaspar Ionel dr., aki kedőről szerdára virradó éjszaka rablótámadás áldozata lett a bucuresti-kolozsvári Gyorsvonaton, szombaton hajnalban 4 órakor kiszervezett a kolozsvári klinikán. A halál pillanatában csak az ügyeletes orvos és az ápolónővér álltak betegágya mellett. A fiatal politikus az utolsó pillanatig eszméletlenül volt, halálát közvetlenül szívbenulás idézte elő, ami pillanatok alatt végzett vele. Csak szívszív, fiatal szervezetének köszönhető, hogy 48 órával túlélte a merényletet, amelynek során — mint az a boncolás alkalmával kiderült — nemes részei sértette meg a gyilkos revolvergolyó. A kezelőorvosok már pénteken délután lemondták Gaspar Ionel dr. életéről. A kora délutáni órákban ugyanis hasnyálgyulladás tünetei léptek fel a betegben. Az összehívott konzilium csak a beteg rendkívül súlyos állapotát tudta konstatálni, anélkül, hogy orvosi és emberi lehetőség lett volna megmentésére. Délután öt órakor Hatpáncs professzor közölte Gaspar barátával, hogy a beteg menthetetlen.

A megrendítő hírt Vaida Sándor dr. királyi tanácsos, Gaspar atyai támogatója, könnyes szemekkel vette tudomásul. A beteg ciuji barátai, akik el sem mozdultak a klinikáról,

gondosan elittkolták a konzilium lesújtó megállapítását Gaspar dr. fiatal felesége előtt, aki a krassómegeyi Boksabánya községből pénteken érkezett Kolozsvárra. A golyó — a boncolás megállapítása szerint — megsértette Gaspar hasnyálmirigyét. A műtét alkalmával, amelyet közvetlenül a klinikára való beszállítása után végeztek el, főleg azt vizsgálták az orvosok, hogy a golyó nem sértette-e meg a beleket. Miután ebből a szempontból megnyugtató képet mutatott, el-távolították a sebből a megalvadott vért és dezinficiálták a golyó utját. A golyó minden valószínűség szerint rozsdás lehetett, mert a sebszájon már a klinikára való beszállítás idejében gennyesezés lépett fel.

A műtét alapján az orvosok bíztak az alig 32 éves fiatalember felépülésében. Nem állapították meg a hasnyálmirigy szétzúzódását ami hasnyálgyulladását vont maga után és Gaspar dr. halálát idézte elő. Gaspar rossz előérzetek gyötörték. Szerdán délelőtt, midőn a műtöbe vitték, megfogta dr. Pop Emil prefektus és képviselő kezét, huzta magával a műtő felé és könyörgött neki:

— Ne hagyjatok el! Mondj meg Vaidának, hogy vigyázzon a gyerekeimre.

A haldokló Gaspar dr. vallomása a merényletről

A műtét után a rendőrség kihallgatta Gaspar dr., aki azonban nem tudott a merénylet körülményeiről olyan felvilágosításokkal szolgálni, amelyek a nyomozás szempontjából különösebb értékkel bírnak volna.

— Arra ébredtem fel, hogy valaki motorkával a fülkében. Sötétség volt, nem tudom, hány óra lehetett, azt sem tudom, hol járt a vonat. Rá akartam ugrani, de abban a pillanatban égési fájdalom éreztem a hasam táján és az volt az érzésem, mintha föbe is ütöttek volna. Elvesztettem eszméletmet és attól kezdve semmirel nem tudok.

Néhány órával az operáció után lázálmos állapotában Gaspar dr. felkeltetett a klinikai ágyon:

— Ne 15j, ne 15j! Ez a Vaida pénze!

A boncolás eredménye

Később jobban lett és elbeszélgetett barátai, akik előtt panaszkodott úgy érzi, hogy nem lesz többé egész ember. A fájdalom vizuálitása után igyekezett feleségét vigasztalni, gyermekeit hógolyé felől érdeklődött és hangulata valamivel bizakodóbb lett, míg aztán péntek déltől kezdve állapot fokozatosan rosszabbodott. Este elvitték a klinikáról a fiatal asszonyt, mert tudták, hogy a vég óráról-órára bekövetkezhetik. Szombaton reggel Vaida Sándor az első között jelent meg a bonctani intézetben, ahová átszállították Gaspar holttestét. A volt miniszterelnök mélyen megrendülve, valóságos zokogott a holttest mellett. A kolozsvári ügyészség elrendelte a boncolást, amit a déli órákban Pop sebészprofesszor és Kernbach professzor törvényszéki orvosszakértő végeztek el, az ügyészség és rendőrség asszisztenciája mellett. Az orvosok és barátok gyűrűjében Kernbach professzor mindenképpen is fényképfelvételeket készített a szív alatt lött sebről és a hát jobboldali részéről ahol a golyó el-távozott. A holttest baloldalán kéthárom centiméterrel a szív alatt kétkezes nagyságú seb tátongott amelyet véraláfutásos kerek folt vesz körül.

A fényképezés után a bonctani tereben végeztek el a boncolást, amely másfél óráig tartott. Az özvegy jóval azelőtt eltávozott a klinikáról Vaida Sándor karján, aki igyekezett lelket önteni a mélyen lesújtott asszonyba. A boncolás során az a merőben meglepő probléma merült fel, hogy a golyó a szív alatt, vagy pedig a háton hatolt-e be Gaspar testébe. A sebszét klasszikus fel-fogása szerint ugyanis a behatolás helyén kisebb és a távozás helyén nagyobb a seb, míg Gaspar esetében éppen fordítva volt.

Pop Emil dr. a tragédiáról

A boncolás alatt alkalmunk volt beszélgetni Pop Emil dr. volt udvarhelyi prefektussal és képviselővel, aki a Vaida Sándor környezetéhez tartozó fiatal politikus-generáció tagja és barátja volt Gaspar doktornak. A szerencsétlenség körülményei felől ér-

deklődünk, amelyeket a mai napig még nem sikerült tisztázni a hatóságoknak.

Felémleltük, hogy olyan verziók is kerültek forgalomba, amelyek szerint Gaspar dr. öngyilkos lett, nem pedig rablótámadás áldozata.

— Hallottam erről a verzióról, amely nem az egyedüli időközben felmerült feltevés. Az is megfontolás tárgyát képezte, hogy vajjon eredetileg nem-e más indító okok váltották ki a támadást, miután Gasparnál nemcsak pénz, de különböző, egyeseket érdeklő iratok is voltak. A magam részéről az öngyilkosság feltevését teljesen valószínűtlennek tartom. Ahhoz, hogy a golyó ezt az utat járja meg, guguló helyzetben kellett volna leadnia magára a lövést a tragikus végű fiatalembernek. Ha valaki végezni akar magával, szívére irányítja a revolverlövetést, vagy föbelövi magát, — ha pedig ezt szimulálni akarja, akkor kevésbé nemes testrésze céloz.

— De ezen feltevés ellen szól Gaspar anyagi helyzete is. A két Gaspar fivér bankot örökölt elhunyt édesapjuktól Boksabányán és az ifjabbik Gaspar, aki a királyi testőrgárda tisztje, lemondott bátyja javára az öt megillető részből. Ezenfelül Gaspar Ionel a Resița jogügyi osztályának ügyvédje volt és személyes ismerőse Max Auschnittnak. Egyrészt tehát vagyona volt, másrészt olyan összeköttetései, hogy négyszázezer lej megszerzése nem képezett volna problémát számára. Özvegye is gazdag családból származott, unokahuga Popovici Mihály volt pénzügyminiszternek és leánya Petre Popovici volt vadászati vezérfelügyelőnek, aki annak idején a burok oldalán résztvevett az angol-bur háborúban. Egyesek azt a gondolatot vetették fel, hogy azért követett el öngyilkosságot ilyen valószínűtlen helyzetben, nehogy a golyó a szomszédos fülkébe hatoljon. Nem valószínű, hogy ilyesmire gondoljon az, aki öngyilkosságot akar elkövetni...

A boncolásnál asszisztált Vaida Sándor dr. orvos fia, dr. Vaida Aurel is, míg veje Gherman mérnök és dr. Pop Emil intézkedtek még

a délelőtti folyamán a holttestnek Boksabányára való elszállításáról. Az ügyészség megadta a szükséges engedélyt és a délután folyamán Gaspar Ionel földi maradványait az állomáshoz szállították, ahonnan külön kocsival szülőhelyére.

Gaspar Ionel dr. pályafutása

Dr. Gaspar Ionel mindössze harminckét éves volt. A ciuji egyetemen szerzett jogi doktorátust, de még ezt megelőzően 1928-ban, a nemzeti parasztpárti kormány alatt a belügyminisztérium kabinetfőnökevé nevezték ki. Emlékezetes még, hogy 1929 szeptemberében a belügyminisztérium udvarán egy kommunista fiatalember merényletet kísérelt meg a minisztériumból autón távozó Vaida Sándor ellen. A golyó az autó ablaküvegét áttűve, közvetlenül a belügyminiszter balján helyet foglaló Gaspar füle mellett szivott el. Midőn 1933-ban a párt másodszer került hatalomra, az időközben elhunyt Gaspar lelkes helyett, aki az erdélyi román

nemzeti harcok egyik vezető figurája volt, fia Gaspar Ionel dr. lett Carasmegeye képviselője, alig huszonhét éves korában. Vaida Sándor atyai szeretettel egyengette a fiatalember utját, többször látta vendégül házában és magánügyei elintézésénél a kormányból való távozásra őta is gyakran felhasználta. Vaida személyesen vesz részt kedvence temetésén.

A kolozsvári rendőrség nyomában van a gyilkosnak

A kolozsvári rendőrség széles apparátussal folytatja a nyomozást a titokzatos hálókocsi-támadás ügyében. Miután Gaspar dr. kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy titást is kapott fejére, szemelőtt tartották az a feltevést, hogy ketten voltak a rablótámadás résztvevői. A rendőrség vezetőitől szombat este kapott értesülésünk szerint a nyomozás során olyan gyanúkok merültek fel, amelyek valószínűlvé teszik, hogy Gaspar Ionel gyilkosait rövid időn belül elfogják.

Lemondott a rhodosi olasz hajóhad zsidó-származású parancsnoka

ROMA, augusztus 27. Aldo Ascoli tengernagy, a Rhodos szigeten állomásozó olasz hajóhad parancsnoka, benyújtotta lemondását a sziget kormányzójához. A tengernagy lemondását az olaszországi antiszemiták megmozdulásokkal hozzák kapcsolatba, Aldo Ascoli ugyanis zsidó származású.

Angol tengerészek Constantában otthagytak egy hajót, amely spanyol vizekre indult

Drágán fizetett román matrózokkal indult el a hajó veszélyes útjára

BUCURESTI, augusztus 27. A constantai angol konzulátuson tegnap 26 angol tengerész jelent meg, akik elmondoták, hogy a Stratford angol kőolajszállító hajóra szerződtek, amely azonban megváltoztatta utirányát és Valencia felé tartott, kitéve őket a spanyol vizek veszélyének. Mivel mindannyian családos emberek, utlevelet kérnek, hogy hazatérhessenek. A matrózok kérésének eleget tettek, Egyébként a Stratford már kifutott Constantából, fedélzetén 16 román matrózzal, akik igen magas fizetést kapnak.

Komor pompájú gyászünnepély Mária királyné halálának negyvennapos fordulóján

Öfelsége a király biborlila virágkoszorút helyezett el Mária királyné sírjára

Bucuresti, augusztus 27. Mária királyné lelkiüdvéért ma, halálának 40-ik napján istentiszteletet tartottak Curtea de Argesban. A királyi udvar tagjai reggel 9 órakor külön vonaton utaztak el a mogosoaiai állomásra. Azt megelőzőleg egy félórával, a patriárka és a kormány többi tagjainak, a királyi helytartókat és más főméltóságokat szállító vonat indult el. Curtea de Argesban a kormány fogadta az uralkodót és a királyi udvart, majd mindannyian a kolostorba vonultak, itt folyt le a szomorú aktus. Az istentiszteletet maga Miron patriárka pontifikálta, nagy papi segédlettel.

Öfelsége a király biborlilya fátvolyba burkolt vörös virágkoszorút helyezett el

Mária királyné sírjára és fehér virágokat a kápolnában.

A Principele Mircea-társaság ezüstbár koszorút helyezett el, amelynek szalagján ez a felirat állott: Követni fogjuk Nagyságod gondolatát és tetteit.

Virágokat vittek a királyi tanácsosok és miniszterek is. Az istentiszteletet Grigorie argesi püspök, Popescu Nae és Antal lelkesek végezték.

A curtea de argesi istentiszteleten jelen voltak Vaitoianu, Argetoianu és Tarescu királyi tanácsosok is.

Ma délután 5 órakor a kormány tagjai visszaérkeztek a fővárosba, az uralkodó és a királyi család tagjai Sinaia utaztak.

Ritmikus torna-iskola
Str. Memorandum 2.
Rosenfeld Eka
asziszt. Fischer Vica

Ritmika, akrobatika, művészi tánc, fogyó- és gyógytorna. Legmodernebb módszerrel. Információ és beiratkozás: szept. 1-től 1/3 és 5 között.

SPORT

A vásárhelyi Makkabi versenyzői legyőzték az aradi Hakoah asztaliteniszeseit

Tárgu-Mures, augusztus 27. (Az Uj Kelet tud.) A Sennensieb Béla Ben Clon Kupa Makkabi bajnoki uszóverseny alkalmából ideérkezett aradi zsidó uszók között több asztaliteniszese is helyet foglalt. Ez arra készítette a Hakoah gárda vezetőjét, hogy egy Hakoah — Makkabi Marosvásárhely asztaliteniszversenyre tegyen ajánlatot. A tervet a vásárhelyi Makkabi előzőeken elnöksége szívesen vette és ennek kivételére az uszóverseny lezajlása után került sor.

A szépségű közönség jelenlétében lezajlott versenyt Engelberg Dezső dr, a marosvásárhelyi Makkabi elnökének üdvözlőbeszéde vezette be, majd megkezdődött a küzdelem, amelyet végeredményben a marosvásárhelyi Makkabi játékosai győztesen nyert meg 10:8 arányban. A verseny kiemelkedő száma a Glanz (Hakoah) — Jakabovits (Makkabi, Marosvásárhely) volt. Győzött Glanz.

A versenyt példás rendezésben bonyolították le, a rendezősek élén Rubin Vilmon fejtett ki értékes tevékenységet.

Csak cöviden...

A NAC tegnap táviratot intézett a labdarugósövetséghez, amelyben bejelentéssel visszavonta a Nemzeti Bajnokság B) küzdelmeitől. A NAC visszavonása érthető megdöbbenést keltett nemcsak a labdarugósövetség, de a romániai, sőt külföldi sportközvéleményben is. Sportkörökben mégis remélik, hogy a NAC nem tűnik le végleg a román labdarugás színpadáról, ahol annyi sikerrel képviselte Nagyvárad és az ország labdarugósportját. A szövetség a B) liga illetékes csoportjába a NAC helyébe a Resicai Munkás Test Edző labdarugócsapatát jelölte. A resicai munkás csapat ma már szerepelt is a Nemzeti Bajnokság B) programja során.

Az 1914. évi téli olimpiai játékok sorsa most dől el, azon az értekezleten, amelyet a finn olimpiai rendezőbizottsága tartott Helsinkiben. Ezerint Finnország a nyári olimpia mellé vállalja a téli olimpia rendezését is, már csak azért is, hogy — a nyárra várható nagy idegenforgalomból a rendezési munkákból „főpróbát” tartson. A színhelyet is kijelölték már: a téli olimpia Lahtiban lesz, ahol legutóbb a siviágbajnokság küzdelmeit rendezték meg.

Rio de Janeirói jelentés szerint az ottani Vasco de Gama szerződésnek akarja Burgert és Nejedlyt, a prágai Sparta játékosait. Allittól Meusel, a ródejaneri csehszlovák konzul közvetítésével folynak a tárgyalások, amelyek sikere esetén további játékosokról is szó lesz. Ugy látszik, a bordeauxi két VEM-érdekelt nagyon megtetszett a csehszlovák futball a derék braziloknak.

A helsinki olimpia rendezőbizottsága Frenckel polgármester vezetésével alatti rohanásában hozza be azokat a hátrányokat, amelyeket Japán kétszoros lemondása miatt szenvedett. A rendezőbizottság ma már elkészült a tervvel, az elszállítás módjával, az olimpiai faü létesítmények előkészítéssel és most már részletkérdésekbe bocsátkozik, ami kétszoros rekordidőt jelent. A finn rendezőbizottság a napokban már meghirdette főzótanfolyamát, amelyet finn szaklások számára tart. Ezek a tanfolyamokon megtanulják a szaklások az egyes nemzet elidelel elkészítésének módját, hosszú tanulmányozás alapján vizsgáznak, majd a rendezőbizottság beosztja őket az egyes nemzet csapatokhoz szolgálatra. A finnek minden igyekezetükkel azon vannak, hogy a szerencsés és könnyen megszokható éghajlaton kívül a versenyzőknek lehetőleg a hazai környezetet illuzióját nyújtják, amiben nagy része van az étkezésnek. Ezért a finnek már most tanítgatják szaklásoknak a vendégek számára a szerinti való főzésre. A tanfolyamok a közeli napokban már meg is kezdődnek és egészen a jövő év közepéig tartanak. A vizsgáztatás úgy történik, hogy a rendezőbizottság kikeresi az időközben Finnországban járó idegeneket és azoknak az általa kiképzett szaklásoktól fozet, anélkül, hogy az tudna erről. Így remélnék összeint véleményét.

Londonból jelentik: Wendell asszony német uszónő 15 óra 25 perc alatt átúszta a La Manche csatornát. Szerdán este indult el a Griz Nez-fokról. A csatorna átúszása után azonnal visszatért Calaisba azon a halászhárkán, amely kísérté.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, augusztus 28.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13.15: Hírek. 13.25: A Motzoi-zenekar hangversenye. A hangverseny színterében körülbelül 14.15: Hírek. 14.30: Déli zene. 15.30: Mezőgazdasági szakelőadás. 19: Időszertű anyagok. 19.07: Katonazene. 19.58: Sporthírek. 20: Tánccselezek. 20.30: Alexiu Vazul énekel. 22: Hanglemezek. 22.15: Az operetttest folytatása. 23: Sporthírek. 23.10: Tánccselezek. 24: Vegyes hanglemezek. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. A héber nevelés alapelvei. 8: M. Grubszki előadása a somronitákról. 8.20: Hangverseny zsidó szerzők műveiből. 8.50: Slomo Arzi előadása az ország exportjáról. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 10.05: Az angol műsor keretében tanczene.

Budapest I. 10.45: Hírek. 13.30: Az Operaház tagjából alakult zenekar. 15: Hanglemezek. 16.45: A Felten-gyár dalköre. 18.45: A rendőr fuvcszenekar. 20: Magyar nóták. 21: Sport. 21.10: A csodadoktor. Vigjáték. 22.45: Hírek. 23.05: Lemezek. 24: Cigányzene. 1.06: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: Kassa. 18.35: Mozart zenés-banglépek. Prága II. 21: Részletek a Norma, Traviata és Gioconda operákból. Radio Paris. 21.30: Operett.

Hétfő, augusztus 29.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjárás, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. — 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Időszertű anyag. 19.15: Hanglemezek. 20.10: Felolvasás. 20.35: Alexandrescu Aurel énekel. 21: Felolvasás. 21.15: A rádiózenekar hangversenye. Közreműködők: Albu hegedű- és Coarec zongoraművész. — 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglői zene. Majd:

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: London Regional. 21: Promenade hangverseny. Prága II. 21: Beethoven I. szimfónia. Radio Paris. 23.15: Hangverseny.

Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények. Jeruzsálem. 5.30: Pontos idő hírek. 8: Megemlékezés a gám Jichak Kuk-ról. 8.20: Palesztinai szerzők dalestéje. 8.45: Előadás a földművelők számára. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.45: Az angol műsor keretében hangverseny.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Szalonötös. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.35: Hírek. 18.20: Hanglemezek. 20.20: Gordonkaszámok. 20.50: Színhátréféák. 21.20: Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.50: Hírek. 23.10: Cigányzene. — 24.10: Jazz.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: Belgrád. 21: Opera lemezek. Prága II. 19.45: Hangverseny. Kassa. 22: Hangverseny. Radio Paris. 21.15: Közvetítés a nagyoperából.

Kedd, augusztus 30.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjárás, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Üzenetek. 19.17: Tánccselezek. 20: A rádiózenekar hangversenye. Lupescu énekes közleműködésével. 20.45: Szimfonikus hanglemezek. 21.45: Felolvasás. 22.30: Hírek. 22.45: Vendéglői zene. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. Az angol nevelés alapelvei. 8: S. Mast előadása. 8.20: Hangverseny. 8.50: P. Turbulin előadása. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: Az angol műsor keretében kamarazene. Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Énekegyüttes. 13.45: Hírek. 18.30: Hegedűszámok. 20: Cigányzene. 20.30: Vándorlás a Keleti tenger partján. Utelirás. 21: A gésák. Operett. 22.50: Hírek. 23.10: Jazzharmas. 24.10: Hanglemezek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: London Regional. 21: Promenade hangverseny. Prága II. 21: Beethoven I. szimfónia. Radio Paris. 23.15: Hangverseny.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

ZAJRIZSEKÉRTÁBLA alumíniumból tetszetős, kisalak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közzendő. Boros papírkereskedés, Cluj.

Urleány fürdőszobahasználattal teljes ellátást keres. Ajánlatokat „Zongorahasználattal” jellegre a kiadóba.

Német, magyar, francia önálló levelező (gép-gyorsírónő) állást keres, óralevelezést is vállal. Megkereséseket „Románul ért” jellegre a kiadóba.

Régen fennálló üzlet kibővítéséhez társ keresetük 120—150 ezer lejfel. „Biztos jövő” jellegre a kiadóban.

Caut menajeră bună. Emil I. Teodoru, Cluj, Str. Lăcătuș 1.

Kertes házban uccai butorozott szoba kiadó. Str. Brătianu 45.

Lakótársat keres különbejárattal szobába jobb fiatalember. Berkovits, Str. Xenopol 7.

Konyhabutorok divatos színekben, a legdivatosabb kiviteiben olcsó árban kaphatók asztalosműhelyben, Str. Gh. Baritiu 10.

Könyv- és papírszakmában 15 éves gyakorlattal rendelkező önálló üzletvezető állást változtatna. Esetleg a szakmában utazói vagy segéd minőségben helyezkedne el. Uj Kelet kiadóhivatala Satumare, T. Dragos 14.

Konfekciós üzlet keres elarusító segédet. Szombaton zárva. „Imbrácámintea” Junger, Tárgu-Mures.

„Fogyógyári” 50 lóerős, álló Diesel nyersolajmotor beszerelve, javítható tengelytöréssel, tartozékaival eladó. Balázs Oradea, Wilson 12.

Pensióban Budapesten belvárosban olcsón kitűnő ellátás. Bővebbet a kiadóknban.

Kaucióképes ügyönkségek keres képviseletet vagy bizományi lerakatot bármely cikkben Oradea és környékére, esetleg egész Erdély részére. Leveleket „Kaució” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

Fakadák 1000—4000, vashordók 200—700 literesek aladók. Cim Káhn Kálmán Sighet.

Házvarrónő mindennemű gyermekruhavarrást vállal. Stermné, Horea 12.

Ebédelőberendezés, hálószoba modern kivitelen eladó. Asztalosizem, Eminescu 2.

Urleányok kik Oradea Orth. Zsidó Leány Továbbképző vagy bármely iskolát, pályát tanulni vagy folytatni akarnak, jutányosan kellemes gondos ellátást találnak. Zongorahasználat és tanítás. Leveleket továbbít „Globus” Oradea, Str. Cogalniceanu 8.

Intelligens, reprezentabilis, független fiatalasszony huszezer lei kaucióval állást keres. Cukorka szakmában több éves gyakorlattal, adminisztrációs munkában, pénztár kezelésben perfekt, román és kevés német nyelvismerettel átvénné bármilyen üzlet vezetését, vagy hasonló felelősségteljes munkakört, vidéken is. Jelége „Abszolút megbízhatóság” a kiadóba.

Kristály gőzfűtő Cluj, Str. Dubălarilor 3. teljében ujszerűen átalakítva. Legnagyobb komfort, jóságos forrásvíz. Reggel öt órától nyitva. Arak: gőz 15 lej, kád 20 lej. Olcsó csoportjegyek.

Musaf előmádkozói állást vállal a közelgő nagyünnepre kellemes hangú, vallásos fiatalember. Cime: Katz Zsigmond Satu-Mare, Str. Regele Carol 51.

Tanárjelölt Clujon teljes ellátás és megállapodászerű díjazás ellenében vállalja I—IV. osztályu liceumi tanuló korrepetálását. Megkereséseket „Tanárjelölt” jellegre az Uj Kelet kiadóhivatalába kérünk.

FERFYGYENGESÉG. VIÁGSZABADALOM! Impotencia már csak a múlté! A Casanova-készíték (nem gyógyszer) használatával a juságtól a legelőrehaladottabb korig, még a legsúlyosabb impotenciában szenvedő férfi is visszanyeri teljes virilitását. Küldjön 7 lej bélyegben, melynek ellenében díjmentesen megküldöm diszkrétan ezen tüneményes készíték ismertetőjét. Készítékek állandóan rakdárón. FICER, BUCURESTI, Căsuța postală 333.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

H. P. Arad. A címet — sajnos — magunk sem tudjuk. G. S., Marghita. Egyelőre csak mint tervről van szó.

Többeknek. A katonai revizióra érkezett megkeresésekre, amint az illetékes katonai hatóságoktól a szükséges felvilágosításokat megkapjuk, lapunk hasábjain kimerítő tájékoztatást nyújtunk.

P. E. Gránár és mások. Az Izraelia Hitközségek Naptára megrendelhető a clujai neolog hitközség után Cluj, Regele Ferdinand 54. Ara 40 lej és portó.

Vád alá helyezett foghízigazgató. Bucurestiből jelentik: A brailai törvényszék most tárgyalta Cocias Aurel városi adóhivatali tisztviselő ügyét, akit lázasan, teljesen gyengülve vezettek elő a fogházból. A vádlott előadta, hogy a tárgyalás előtt bérfekély miatt megoperálták a kórházban. Súlyos beteg fekküdt, mikor Stefanescu foghízigazgató bírőntörökkel az „egyesbe” szállította, hol veszedelmesen emelkedett a láza. Az ügyész törvényszéki orvost hivatott és vád alá helyezte a foghízigazgatót.

Készül a rendelet a sajtókamaráról. Budapestből jelentik: A pénteki minisztertanács után kiadott hivatalos jelentés leszögezi, hogy a minisztertanács a kormány letárgyalta a sajtókamara és filmkamara megszervezéséről szóló kormányrendelet végleges szövegét.

Betársulnék Tg-Muresen 6—700 ezer lej tőkével rentábilis üzletbe. Ajánlatokat „Tg-Mures” jellegre a kiadóba kérek.

Récsben végzett, nagy praktisszal bíró diplomás héber tanár, fiatal, gyermektelen, perfekt román, magyar, német és meglehetően angol, arab, olasz nyelvtudással, román állampolgár purimig, esetleg továbbra is állást keres lehetőleg városban. Vállal kurzusokat is szervezésekben. „Modern” jellegre a kiadóba.

Regáti zsidó diáklány lelkiismeretesen tanít román és korrepetál elemi és középiskolai tanulókat. Cim a kiadóban.

Vidéki 14—16 éves izr. leány fűszerüzletbe kisegítőnek felvétetik. Mihály Manó, Calea Traian 65.

Társat keresek jól bevezetett ipartüzem nagybontásához. Kefekötészet. Calea Traian 34.

Fogtechnikus elsőrangú fém- és kaucsuk munkában, állandó munkahelyet keres vidékre is. Cim: Hegedűs Cluj, Iorga 2.

Jömegejelentésű zsidó fiatalember keres komoly, intelligens urileányt élettársnak megfelelő hozománnyal, életkor nem lehet több 24 évnél. „Komoly” jellegre a kiadóba.

Textil-vasas-fűszer szakmában jártas segédet sürgősen felveszek. Szombaton zárva. Krausz, Viisoara, jud. Turda.

Eladó jóimendő, komplettül felszerelt kötődob. Betanítást is vállalok. Ajánlatok: Guttmann József Oradea, Str. P. Nicolae 23.

Viljanegedőben, Bolinteanu 21, házasteleki eladó. Erdéklődni: Járosi, M. Foch 2. Ügy-nőkök kizárva.

Zongorárat legmodernebb módszerrel vállalok. Markovits Ivy, Regele Ferdinand 18. Ekszerizlet.

Saphir Miklós v. egyet. tanársegéd londoni utjáról visszerkezett. Angol-francia-román csoport és külön óráit szeptember 1-én kezd meg. Cim: Str. Ciura 6 (v. Str. Saguna 16/d), telefon (délután 2—4-ig) 30-17.

Két diáklány urinónél teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

PRIVAT

AZ

Az ifjúsági állapontjában álló helyzetet kövívte teszi a kivéltina felé gra német ifjúsági alija) a többi k jusága számára és a négy éves t ban széles körök ifjúsági alija 1932-ben kezdő sorsváltozás éve szági zsidók egy nak, hogy a zsi népek kölcsönö ra. Az „Arbeits und Jugendliaja ifjúsági alija-osa Szold állott az e mű megvalósítás juság szervezett szágból és szerv tinába.

Novum volt ez csoportokat kiből lönböző otthonok Schemen, Hava chi, stb.) A fin tésék által terem egész világon é ujonnan épült la Abteilung zur A dend” nevű szerv Tanerőket és ve adott. Az előre óra praktikus m minden ágában) irányzott elő. Es tes munka- és adásokról, viták tornaórákról. Ily tos terepet talál lyet szerzett tap ujjabb és ujjabb

A tapasztalat ok. A kezdet ne tok minél későb nás és más nivó geződésük, műv változásoknak v ben súlyosan kü az emberek meg kat a családtól, ne kellett küzden találniok. Ebben tott számukra a megmunkálása s lést nyújtott nek

A kiképzés m hető volt az ifju sóságokban is m hozzáidomulás, hajviseletben és ivásban, de gon a munkához vál zősséghez való merték a munka nyelviség individ zorult, egy a k személytelen e második év végé ott előttünk, a családok és k tak össze. A tag ra, hogy csoport a földéken. Kere kapcsolat a pá azzal együtt veg ésében. Ezzel m

WIZO A zsidó Ország

HIVATALOS LAPJA

AZ IFJUSÁGI ALIJA

Irta: DORA STRAUSS-WEIGERT (Tel-Aviv)

Az ifjusági alija újra az érdeklődés középpontjában áll. A zsidóság katasztrofális helyzete Középeurópában szükségesszerűvé teszi a kivándorlást. Az ifjuság Palesztina felé gravitál. Remélhető, hogy a német ifjusági alija szervezete (Jugendalija) a többi középeurópai országok ifjusága számára is megnyitja ezt az utat és a négy éves tapasztalat ebben a munkában széles körököt fog érdekelni. A német ifjusági alija kisebb méretekben már 1932-ben kezdődött. 1933-ban, a nagy sorsváltás évében viszont a németországi zsidók egyeteme tudatára ébredt annak, hogy a zsidó ifjuságnak és a zsidó népnek kölcsönösen szüksége van egymásra. Az „Arbeitsgemeinschaft für Kinder und Jugendalijah in Berlin“ a palesztinai ifjusági alija-osztállyal (Miss Henrietta Szold állott az élére) együtt fáradozott a mű megvalósításán. Így keletkezett az ifjuság szervezett kivándorlása Németországból és szervezett bevándorlása Palesztinába.

Novum volt ez a zsidó történelemben. A csoportokat kibucokban, kvucákban és különböző otthonokban helyezték el (Ben Schemen, Ahavah és Bét Zairoth Mizrahi, stb.) A financiai alapot pénzügyjűtések által teremtették elő évről-évre az egész világon és kölcsönöket szereztek újonnan épült lakóházakra a „Deutsche Abteilung zur Ansiedlung deutscher Juden“ nevű szervezetnek investíciói révén. Tanerőket és vezető személyzetet a kibuc adott. Az előre kidolgozott tanterv négy óra praktikus munkát (a mezőgazdaság minden ágában) és négy óra tanítást irányzott elő. Estére gondoskodtak önkéntes munka- és olvasó csoportokról, előadásokról, vitákról, művészet-, zene- és tornaórakról. Ilyenformán az ifjuság biztos terepet talált a továbbképzésre, melyet szerzett tapasztalatok alapján mindig újabb és újabb javításoknak vetettek alá.

A tapasztalatok olykor keservesek voltak. A kezdet nem volt könnyű. A csoportok minél később kerültek az országba, más és más nívót mutattak. Szociális rétegződésük, műveltségük és lelkiállapotuk változásoknak volt alávetve. Az első évben súlyosan küzdöttek a föld, a nyelv és az emberek meghódításáért. Elszakadásukat a családtól, elválásukat a szülőháztól kellett küzdeniök és új ideálokat kellett találniok. Ebben hatékony segítséget nyújtott számukra a kibuc közössége, a föld megmunkálása soha nem ismert kielégülést nyújtott nekik.

A kiképzés második évében már érezhető volt az ifjuság átférfalása. Már különbözőekben is mutatkozott a kibuchoz való hozzáidomulás, járásban és testtartásban, hajviseletben és öltözködésben, evésben és ivásban, de gondolkodásban és tettekben, a munkához való beállítottságban és a közösséghez való viszonylatokban is. Felismerték a munka abszolút értékét. A személyiség individuális fejlődése háttérbe szorult, egy a közösséggel való, csaknem személytelen együttműködés javára. A második év végén már olyan közösség állt előttünk, amelyet közös fájdalom, csalódások és közös álmények forrasztottak össze. A tagok többsége kész volt arra, hogy csoportonként tovább dolgozzék a földeken. Keresték és meg is találták a kapcsolatot a palesztinai ifjusághoz, hogy azonnal együtt vegyenek részt az ország építésében. Ezzel megtették az első lépést a

megvalósítás felé és az első jelek azt mutatták, hogy a módszer bevált.

Ejn Charod és Tel-Josef fogadták be az első csoportokat és bocsájtották utnak az első kiképzett gárdát két évi előkészítés után. Akkor még nem volt elegendő tapasztalatuk arra, hogy melyik a legcélszerűbb ut ezen ifjusági csoport elhelyezéséhez. Az ejn-charodi csoport a „Noár Oved“ (munkás ifjuság) egyik csoportjával Schejk Abrek földjére ment a nyugati Emekbe. „Kibuc Alonim“ volt a csoport neve, 70 taggal (42 Ejn Charodból és 28 Noár Ovedből). A Tel-Josef-i csoport a Pica földjére ment közvetlenül a Kinereth tó közelében. Ez a csoport Kibuc Genossar-nak nevezte magát és 40 tagja volt (21 Tel-Josefből és 19 a palesztinai ifjuságból). Így fejlődtek ki a jómódú polgárság elkényeztetett gyermekeiből nevelők vezetése mellett zsidó munkások a saját földjükön, önálló felelősségérzettel, saját kötelességekkel a gazdasággal szemben és az ő feladatuk volt a telepítés számára nyújtott hiteket saját jövedelmükből törleszteni.

„Alonim“ és „Genossar“ látogatói mind ezt eleinte egész valószínűtlennek tartották. A telepek vállalkozó szellemű ifjak romantikus táborozásának tüntek: néhány sátor az alvásra, egy barak időtöltésre és étkezésre, egy kis zöldes kert, baromfi, két ló és felszerelés, amit az anyakibucból kaptak hozományként. Miből lakjanak jól ezek az éhes szájak? Egy ilyen telep szükségleteit — a saját gazdaság megerősítéséig — teljes egészében külső munkálatokkal kell fedezni. Erre különböző lehetőségek vannak. Utépítés, munka a kőbányában, a kikötőben, a vízműveknél, stb. A munka olykor nagyon nehéz és részben csak a kibuc férfitagjai képesek elvégezni, akik egymást váltogatják az ilyen nehéz munkában. Máskülönbem sem könnyű játék egy ilyen csoportnak a munkája és magán viseli az alakuló településnek minden nehézségét.

Itt merül fel először az ifjusági alija kapcsán a női munka problémája. Az ifjuság, amely az országba vándorol, új életet akar itt élni. Ez alatt a lányok minden téren a fiukkal való egyenjogositást értették, eltávolodást a konyhától és a háztartástól és mindattól, ami ezzel jár. Bizonyos határok között a kibuc meg is adta nekik erre a lehetőséget. De akkor ki látja el a saját telepen a konyhát és a háztartást? Ki készítsen szerény eszközökkel tápláló és változatos ételeket? És mindehhez takarékosnak is kell lenni és szakszerűen felhasználni a maradék anyagot. Természetes, hogy mindenekelőtt a lányoknak kell ezt elvégezni, akik habozás nélkül hozzá is láttak ehhez a munkához. A takarékos háztartás fontossága annyira tudatossá vált a kibucban, hogy lányokat küldtek a Wizo központi tanfolyamára Givat Brennerbe, ahol diétás és általános konyha-vezetésre képezték ki őket. Új lehetőségek adódtak a női munka számára azért, hogy kölcsön révén Schejk Abrekben 100 személyes étkezőtermet építettek, amely a kényelem és biztonság minden követelményeinek megfelelt. Ennek pedig az volt a következménye, hogy az amerikai Hadassah anyagi hozzájárulása révén, a Wizo támogatásával mintakonyhát rendezhettek be, tökéletes élelmiszerraktárakkal és sütődével. A Wizo fáradszaktalan instruktornői mindenkor készséggel álltak

tanáccsal és tettel a rendelkezésükre. Ennek a konyhának és étteremnek felállítására új működési teret biztosított olyan lányok számára, kiknek eddig nem volt munkalehetőségük. A sütődében is leány tölti be az egyik felelősségteljes állást. Abban az időben, amikor még kevés volt a külső munka, módjukban állott, hogy egyuttal közeli, nagyobb csoportokat is élelmezzenek. Ezáltal a csoport részére jó jövedelmi forrásokat szereztek.

Újabb munkalehetőségeket teremtettek a leányok részére azért, hogy megtanították őket padló lerakására, méhészetre, stb. és ez részben külső munkára készítette elő őket, részben a saját gazdaságuk megnagyobbítására és szakszekszerű ellására. Így gyors ütemben fejlődött a csoport. Saját megtakarított pénzükből kecske állományra is szert tehettek, amely rövidesen 170 állatot foglalt magában. Vettek egy traktort és egy teherautót. Ezzel már széles alapot teremtettek a külső munkára (pl. más csoportok részére is fuvarozhattak.) Aki ma látogatja meg Schejk Abreket, önkénytelenül is elcsodálkozik fejlődésének gyors ütemén. Az első 5 szobás faházat most egy második követte, amely további 20 új ember elhelyezésére fog szolgálni. Van egy tágas machszanjug (raktár), amelyet nagy tisztaságban és rendben tartanak. Varrógépek biztosítják a kifogástalan javításokat és részben új ruhadarabok elkészítését. A cipész-pavilonban is van bőven munka és egy lány is dolgozik itt mint bevált cipész.

Tulajdonképpen az eredeti terv nem az volt, hogy minden ifjusági alija-csoport ilyen gyorsan önálló táborra fejlődjen, ami nagy felelősséget, erőt és körültekintést igényel. Így keletkezett a Jugendalijának egy másik telep-típusa, ki segít gazdaság formájában, amely szintén új zsidó munka-területek meghódítását szolgálhatta.

Ilyen példa a „Alumoth“-kvuca Zichron Jaakob-ban, ahol 20-an dolgoznak a daganjai ifjusági csoportból. Zichron Jaakobban azelőtt majdnem kizárólag arab munkások dolgoztak. Most a zsidó fiatalok helyettesítik az arab munkát és bizonyos fokig alkalmazkodnak az eddigi rossz munkafeltételekhez. Együtt laknak a kolónia közelében. Zöldeket termelnek, van baromfi-telepük és így gondoskodnak a megélhetésükről. Itt várják be, amíg földet kapnak a Keren Kajemettől a végleges letelepedésre.

Különböző oldalról javasolják, hogy a két évi hacsara befejezése után harmadik hacsara-év következzen. Eszerint minden csoport végleges kiképzés céljából egy erre alkalmas nagy kibucban dolgozzék, természetesen, mint egész napos munkások és csak esti elméleti tanúlással. Ebben a tervben sok a meggyőző erő és sok csoportban már keresztül is vitték azt. Ezáltal természetesen kevesebb megterhelésnek van kitéve az ifjuság. Így pl. egy g'vathi csoport Ramath Hakovesba ment hacsarázni és a jaguri ifjuság Tel Chájba. A tel-chaji csoport, amely kezdetből fogva lecsatlakozott a Noar Ovedhez, nagyrészt Givath Brennerbe ment hacsarára, a többiek Jeszod Hamaaleban dolgoz

RASSCO

Rural and Suburban Settlement Company Ltd

Mezőgazdasági és külvárosi telepítések

magánosok és a Nemzeti Alap földjén. Segélygazdaságok. Tervszerű kolonizációk. Instruktorkok a gazdasági élet minden ágában.

Információk és prospektusok:

RASSCO Ltd.

Tel-Aviv,
Allenby Road 98 P. O. B. 1068.
Raese Haifa Brauch.

nak. Későbbi egyesülésük után ők lesznek az első aspiránsai a Mifal-Chulének. Vanak csoportok, amelyek eddigi telepükön maradtak hacsarára pl. a Schiller és Gewa-csoport.

Végül vannak csoportok az ifjusági alijában, amelyek ugyszólván, mint sejtek aradnak az anyakibucban s itt várják be más hasonló irányzatú alija csoportok kiképzését. Fennáll az a terv is, hogy majd később velük és hasonló beállítottságú ifjusági mozgalommal együtt az országban új telepet alapítsanak. Így van ez a Hasomer Hacairban is. Ennek a kibucában többnyire csak kisebb ifjusági alijah-csoportok vannak, melyek egy magukban nem elég erősek ahhoz, hogy le tudjanak telepedni. A Mizrachi-csoport Emek Hajer den egyik telepének a megerősítésére Ejn Hakorébe ment.

Számokban kifejezve az ifjusági alija fejlődése a következő képet nyújtotta:

2185 németországi fiut és lányt helyeztek el 34 telepen és otthonban 1933—1938-ig. Ezek közül: 1111 hacsarán dolgozik; 1074 befejezte előképzési idejét és szétoszlott az ország 15 különböző pontjára.

Hetvenöt százaléka, mint csoport maradt a földeken. A többiek egy része az időközben bevándorolt szülőkhöz költözött. De csak kevés hagyta el közülük a földet betegség miatt vagy a szülők egyenes kívánására.

El kell ismernünk, hogy kitünő eredmény ez, különösen, ha megfontoljuk, hogy ezek 15—17 év közötti fiatalok. Az élet legviharosabb és legátalakítóbb periódusában, amikor oly gyakori jelenség a realitástól való menekülés testi és szellemi tekintetben egyaránt — óriási jelentőségű ez. Az ifjusági alijah látogatói mindenütt értelmesen dolgozó öntudatos és vidám ifjuságot látnak. Ennek az átrétegződésnek a sikeréből azt a meggyőződést merítjük, hogy a visszatérés a régi földhöz, új teremtő erőt kelt életre.

FÜRDŐN is csak az

AVERUS

szórtvízpengésű fürdő és erős szakszükség. Kérje a 0.08 mm piros című AVERUS szórtvízpengést. Felfűthetetlen.

„UJ KELET” Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

nincs tudomása a német kormány állítólagos jegyzékéről. A nagy izgalomra való tekintettel a szudetanémetek is szükségessé tartották cáfoló nyilatkozat közzétételét.

A sorozatos cáfolatok azonban nem nyugtatták meg a kedélyeket, annál is inkább, mivel újabb váratlan fordulat szolgáltatót okot a kedélyek nyugtalanítására. Ez az ok a szudetanémet párt kiáltványa volt. Állítólag Gotwald kommunista pártvezér akciója robbantotta ki a szudetanémetek harcias fellépését. Eszerint a kommunista pártvezér felhívást intézett pártjának összes szervezeteihez, hogy sürgősen készüljenek fel a legerősebb önvédelmi akcióra. Rövidesen megkapják a „száz takarmányt” is, ami alatt muníció és fegyver értendő. A szudeták kijelentései szerint erre a megmozdulásra szolgált választul a szudetanémet párt által kibocsátott kiáltvány, amely azonban csak erősen megcenzúrázva került a nyilvánosság elé. A pártvezetőség felszólítja a szudetanémeteket, hogy minden ellenük irányuló akciót fegyveres önvédelemmel toroljanak meg a törvényes keretek között.

A kiáltvány által teremtett feszült hangulatot fokozza a német sajtó fenyegető magatartása is és mindez együttvéve súlyosan megehezíti Runciman lord fardozásait. A lord és munkatársai összefoglaló jelentést készítenek eddigi működésükről, amelyet be fognak mutatni a csehszlovák kormánynak is, mielőtt Londonba továbbítják azt. A jelentés hétfőn fog elkészülni. Nem tartalmaz újabb terveket, hanem csak az eddigi tárgyalásokkal kapcsolatos megállapításokat.

London, augusztus 27. A Reuter jelentései: Hivatalos angol körök igen kedvezően fogadják a csehszlovák kormány békülékeny magatartását, ami új tárgyalási alap előterjesztésében nyilvánult meg azaz a kifejezett szándékkal, hogy figyelembe vegye a szudeták lényeges kívánságait. Remélik, hogy ez a magatartás a szudeták részéről konstruktív válasza fog találni és az összes közvetlenül vagy közvetve érdekelt körben erőfeszítéseket fognak tenni a feszültség fokozásának elhárítására.

Angol körök ugyanis azt nehezményezik, hogy a szudeták proklamációt adtak ki, amely elűt a párt eddigi fegyelmétől. Prágából jelentik, hogy ismeretlen tettesek horogkereszteket és Hitler képeket rajzoltak a csehszlovák képviselőház falaira. A prágai sajtó felháborodással regisztrálja a provokációt.

Jaffában tovább tart a feszültség

Jeruzsálem, augusztus 27. (Rador). A jaffai merénylet halálos áldozatainak száma 23-ra emelkedett. A városban még nem ült el az izgalom. Ma reggel újabb zavargások voltak a városban, amelyek során két arabot megsebesítettek, több zsidó üzletet felgyújtottak. Az általános sztrájk tovább tart. Minden közlekedés megszűnt. A tömeg ellenséges fellépése miatt a rendőrség és katonaság kénytelen volt fegyvert használni. Este hét órától Jaffa lakói kötelesek bezárkózni lakásaikba. A közlekedés egész éjjel szünetel az uccákon.

Ismeretlen tettesek Jaffa közelében tüzbe vettek egy katonai mentőautót. Annak arab sofőre meghalt, szerelője megsebesült. Beyrouth, Damaszkusszal és Kairóval megszakadt a közlekedés.

Merényletet kíséreltek meg a GPU vezetője ellen

Varsó, augusztus 27. A lapok szerint Moszkvában olyan hírek járnak, hogy a napokban sikertelen merényletet követtek el Jezov, a GPU vezetője ellen.

„Jóindulatu semlegességre” kötelezte magát Horthy Berliaben német-csehszlovák viszály esetére?

Rudolf Hess fogadta Nürnbergben a magyar kormányzót

Berlin, augusztus 27. Horthy magyar kormányzó és felesége, akik Göring marsall vendégei voltak, tegnap megtekintették a marsall birtokával szomszédos parkot, ahol több bölényt tenyésztének. A vendégek azután visszatértek Karinhallba, onnan pedig Nürnbergbe utaztak.

Horthy és felesége ma reggel 9.15 órakor Nürnbergbe érkeztek. Az állomáson Rudolf Hess, a Führer helyettese fogadta őket. Nürnbergből Passauon keresztül a Dunán hajózik vissza a kormányzói pár.

A Reuter jelentése szerint Horthy németországi látogatása alkalmával legfeljebb arra nézve tett ígéretet Hitlernek, hogy Magyarország „jóakaratu semlegességet fog tanúsítani német-cseh viszály esetén. Ez volt az a határ, ameddig Horthy ígéretei mehettek.

Berlin, augusztus 27. A berlini lapok hangsúlyozzák, hogy Magyarország és Németország politikájában nem áll be változás. A Magyarország és Németország közötti határ azonban hid és nem választófal.

A negyvenórás munkahét fenntartása mellett tüntetett a párizsi munkásság

A szakszervezetek vezetői élesen támadták Daladiert

Párizs augusztus 27. A francia szakszervezetek tegnap nagy négygyűléseket rendeztek és tiltakoztak a törvényhozás által megszavazott 40 órás munkahétnek a kormány részéről tervezett leépítése ellen. A Wagram csarnokban tartott gyűlésen több szocialista szónok — köztük Dormoy volt belügyminiszter — haogztatták, hogy a francia munkásság egyetlen tulorát sem hajlandó dolgozni mindaddig, amíg a katonai fegyverkezésre vonatkozó új törvényt részletesen ki nem dolgozzák és nyilvánosságra nem hozzák. Marceau

Pivart, a forradalmi szocialista párt gyűlésén támadta élesen a kormányt. A gyűlésekről kintrekedt tömegek tüntető menetet rendeztek az uccákon, miközben az internacionálét énekeltek. A tüntetések nagy méreteket öltöttek és éjjeltájban a karhatalom vonult ki a tüntetők szétszórására.

A kamara külügyi bizottságát összehívták augusztus 31-re. Daladier miniszterelnök ez-alkalommal fog válaszolni a nemzetvédelmi problémákkal kapcsolatban feltett kérdésekre.

Holnap, hétfőn a ROYAL slágermozgóban szenzációs premier!
ROBERT MONTGOMERY és ROSALIND RUSSEL
ÉLJ, SZERESS és TANULJ e. filmben
 Ma, vasárnap utoljára: **BROADWAY MELODY 1933** és **HA EN LENNEK A FONOK...**
 Figyelem! Ma d. u. 2 órakor minden gyermek nézze meg a **VIDAM TARSASAG** és **MICKY MAUS** műsort. Lei 7 és 12 plus 5.

Sir Simon angol kincstári kancellár nagy békebeszéde

A kincstári kancellár kijelentette, hogy a háborút el lehet kerülni és Anglia minden területen a békés megoldás mögött áll

London, augusztus 27. Sir John Simon kincstári kancellár, a lenorki kerületben megtartott ünnepségek folyamán nagyjelentőségű külpolitikai beszédet tartott, amelyet a világsajtó rendkívül nagy érdeklődéssel várt. A nemzetközi külpolitikai körökben ugyanis azt remélték, hogy Sir Simon a közlegő nürnbergi pártkongresszusról is meg fog emlékezni beszédében. A kincstári kancellár azonban nem tett említést Nürnbergről, hanem nagyvonalakban az általános külpolitikai helyzetet foglalkozott.

— Az angol kormány békepolitikát folytat — kezdte beszédét a kincstári kancellár. — **Vannak országok, amelyeknek kormányrendszere különbözik a miénktől, de ez nem ok arra, hogy ne keressük a barátságot ezekkel az országokkal.**

„A háboru elkerülhető” — mondtotta Sir Simon

Sir Simon visszautasította azt a felfogást, hogy a háboru elkerülhetetlen volna.

— Anglia — mondtotta — mindig a béke oldalán vetette latba befolyását. Anglia fegyverkezése nem keltett bizalmatlanságot a nemzetek szemében, mert sohasem használjuk fegyverünket támadó célokra. Meggyőződésünk, hogy az erőszakos eszköz nem hozhat

igazi megoldást, alkalmazásuk olyan visszahatásokat válthat ki, amely a semleges országokat is háboruba sodorhatja. Ha egyszer megindult a lavina, ki tudja, hogy hol áll meg. Ennek megértése vezetett bennünket a népszövetségi eszmék és elvek elfogadásához.

Ha a Népszövetség nem is állta ki minden szempontból a teherpróbát, ez még nem ok arra, hogy cserbenhagyjuk. Szép és szentséges eszmék ezek, amelyeknek megvalósításáért továbbra is dolgozni fogunk.

A világ nem akar háborút. Az emberek mindent nyugalomban és biztos légkörben akarnak élni. Súlyos felelősség hárul tehát azokra, akik a háboru borzalmait akarják az emberiségre zudítani.

A cseh kérdést békés eszközökkel kell megoldani

A cseh problémával kapcsolatban kijelentette Sir Simon, hogy Chamberlain miniszterelnöknek március 24-ikén az alsóházban elhangzott beszéde már pontosan ismertette Anglia álláspontját ebben a kérdésben, amely ma is megállja helyét.

— A cseh kérdés megoldásához — mondtotta — az illetékes felek hozzájárulása szükséges. Jóindulattal orvoslást lehet találni, úgy, hogy az kielégítő is legyen. Nem

kell hangsúlyoznom a békés megoldás fontosságát, mert a modern világban nincs határa a háboru visszahatásának, mint ahogy az Hull Cordell amerikai külügyi államtitkár és legutóbb Roosevelt elnök is leszögezték.

Ezután lord Runciman küldetésével foglalkozott. Kijelentette, hogy Anglia Prágába küldött megbízottja nem döntőbíró, hanem mint közvetítő és barát utazott a cseh fővárosba. Sir Simon azzal fejezte be beszédét, hogy amíg Lord Runciman nem fejezi be prágai küldetését, addig senki ne tegyen olyan lépést, amely esetleg utjában állhatna a békés megoldásnak.

Hol kell jelentkezni a katonailag felmentetteknek

Cluj, augusztus 27. A kolozsvári hadkiegészítőnél lázasan folyik a katonai szolgálat alól felmentettek revíziójának előkészítése. Az érdekelteknek azon Cercul de recrutament-ról kell jelentkezniük, ahová tartoztak, mielőtt a katonai szolgálat alól mentesítették őket. Az érdekelteknek az illetékes hadkiegészítőkhöz behívót küldenek. Azok tehát, akik időközben lakhelyet változtattak és ezt eddig nem közölték volna, jelentsék be lakcímüket az illetékes hadkiegészítőnél, mert a behívó egyúttal a vasuton való ingyenes utazásra is feljogosítja őket.

A gibraltári kikötőbe menekült egy spanyol köztársasági hadihajó

Gibraltár, augusztus 27. A Reuter jelentései: A José Luis Diez köztársasági torpedóromboló, amely néhány nappal ezelőtt kijavítva futott ki Havre kikötőjéből, ma hajnalban Gibraltárba érkezett, miután 150 percen át ütközetet vívott a gibraltári szorosban nemzeti hadihajókkal. A José Luis Diez súlyos sérüléseket szenvedett. A köztársasági hadihajóról két sebesült matrózt partra vittek és skórházba szállították. A Canarias cirkáló és három nemzeti spanyol torpedóromboló Algesiras kikötőjében cirkál.

A Reuter szerint a José Luis Diez torpedóromboló halottainak száma 20, sebesültjei 14.

Berenger és Taylor tárgyalásai a menekültügyi kérdésekről

Párizs, augusztus 27. Henry Berenger, az államközi menekültügyi bizottság francia elnöke ma fogadta Myron Taylor, Roosevelt elnök megbízottját, akivel az eviani határozatok kapcsán a menekültügyi kérdésekről és főleg a németországi, valamint ausztriai politikai menekültek százezrei elhelyezésének problémájáról tárgyalt.

LEGUJABB SPORT

Meglepetéssel indult a Nemzeti Bajnokság küzdelme

Juventus—FC Rapid 1:0 (0:0)

Bucuresti tudósítónk telefonálja: Szombaton délután játszották le Bucurestiben az 1938—39. évi labdarugóbajnokság küzdelme során az első mérkőzést, a Juventus és az FC Rapid csapatai. A mérkőzést, nagy meglepetésre, a Juventus együttese nyerte 1:0 (0:0) arányban. A játék képe alapján azonban döntetlen eredmény igazságosabb lett volna. A mérkőzés egyetlen gólját a második félidő 15. percében Plassler rugta. A játékot ötezer néző jelenlétében a kolozsvári dr. Stanciu vezette.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 18-60.

Taxa postala plătita in num. No. 244716/928.

10. Telefon: 18-60. Havonta 110. negyve 600. egy félre: Havt félve 12. egy Hirdetések díja: „UJ KELET” banati zsidóság ja. Cikkünk utai forrás megjelölése

A Briand-Kellogg békeszerződés évfolyama

Eppen most tiz megkötötték az új paktumot, amelye Franciaország, Japán, az azóta meghügyminiszter agyátum gondolata, ameta birni, különösen országgal szemben, berségesebb behajt paktum főpontja, drepelt a béke bizto

Fölösleges hangs Kellog paktum, an lltikai viszonylatban üres pair, muzeum senió sorsra jutott és írásban lefektete szilárdítási törekvé szer bombázza hal nai milliókat, Abe uton vonultak be a szághban pedig, Fr szon-zsédásában, t ják a városokat és ságot.

A világ már nem ugyanakkor nem a angol kincstári k méltelte a közhely mai szavakat: „bo magára az, aki a a emberiségre.” A Franciaország sem vezető államférfiai bet sem hangoztat sít. Sőt egyenély kölködi a békés t

és mégis érzül tője félelmetesen és hogy talán éppe a zátony, amely m báltatást kiállott tan hangoztatják és korántsem a s magánügye. A s döntenek most Pr

A Briand-Kellogg békét biztosító eg lóján érezzük, hog tudónktól az oxigé tenek számunkra, jó nem származik

Ugy érzi az em az egymásra halu hetnek már és u újabb világégest, kus koponyák irt

Az egyes orszá lami fanatikus gl országhatárokon é tek habfheh aszt gyöngyözö márká közbén döntenek nek mindez tenger tott beletek, a lő vaságot, özvegyes ságot jelent.

Báró Roth bünygyi

Az Anschluss eirák hatóságok böschild Lajost és eg az összes, Rothschild nyekről le kell az kat, amelyek azt Rotschildok mégis Ausztriában közcö szes hitlerista vez véve.

A világ természet nek minősített osz nál is inkább, m egész ausztriai szabadulni engedik réknél is bevált a „éves közben jön r rész gondolattal o ami arra is alk